

คำวินิจฉัยที่ ๑ - ๒ /๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๑๘/๒๕๔๘
เรื่องพิจารณาที่ ๒๓/๒๕๔๘

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๓๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง { อัยการสูงสุด ผู้ร้อง
พรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้า ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้า

ระหว่าง { อัยการสูงสุด ผู้ร้อง
พรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

อัยการสูงสุดยื่นคำร้องรวมสองคำร้อง ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้า และพรรคประชาธิปัตย์ เนื่องจากความปรากฏต่อนายทะเบียน พรรคการเมืองว่า พรรคการเมืองทั้งสองกระทำการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วย หลักฐานตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต(ทบพ) ๐๔๐๑/๗๘๔๕ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ และหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต(ทบพ) ๐๔๐๑/๒๓๓ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๘ ตามลำดับ อัยการสูงสุดเห็นสมควรให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองทั้งสองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

- ๒ -

พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องทั้งสองไว้พิจารณา วินิจฉัยเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ พรรคประชาธิปัตย์ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๕ คดีอยู่ในระหว่างที่พรรคประชาธิปัตย์ทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ และให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ภายหลังมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ โดยมาตรา ๓๕ บัญญัติให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหาว่า กฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และให้โอนบรรดา อรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ มาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ต่อมาพรรคประชาธิปัตย์ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๕

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ให้รวมการพิจารณาคำร้องทั้งสองเข้าด้วยกัน เนื่องจากมีข้อเท็จจริงเกี่ยวพันกัน โดยให้เรียกอัยการสูงสุดผู้ร้องทั้งสอง คำร้องว่า ผู้ร้อง และให้เรียกพรรคประชาธิปัตย์ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และพรรคประชาธิปัตย์ยื่นคำชี้แจงว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒

คำร้องที่หนึ่ง ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมาย โดยมีนางสาวอิสรา ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นนางสาวพรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ เป็นหัวหน้าพรรค

เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือส่งหลักฐานเพื่อให้ผู้ร้องยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ประกอบมาตรา ๖๗

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากหลักฐานที่ส่งมาได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามความใน

- ๓ -

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ร้องเรียนต่อ
ประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น
ถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับ
มอบหมายให้ไปสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดตรัง บุคคลทั้งสามเกรงว่าการกระทำดังกล่าวอาจมีความผิด
ตามกฎหมาย เพราะไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ประการใด จึงปรึกษานายสุเทพเพื่อหาทางออกที่จะไม่ต้องรับโทษ
ตามกฎหมาย นายสุเทพแนะนำให้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งบุคคลทั้งสาม
แสดงเจตนาลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕
นายสุเทพจึงขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และสืบสวนสอบสวนเพื่อ
ป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งต่อไป

ต่อมาประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ
สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงสืบสวนสอบสวน
พยานหลักฐานแล้วแยกประเด็นการพิจารณาได้ ๓ ประเด็น คือ

(๑) นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒
เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ และไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ บุคคลทั้งสามจึงเป็นสมาชิก
พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาหนึ่งวันเท่านั้น ไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) การกระทำดังกล่าวของบุคคลทั้งสามที่สมัคร
รับเลือกตั้งโดยรู้ว่าคุณไม่มีสิทธิสมัคร เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔)

นอกจากนี้ การที่บุคคลทั้งสามยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง คือผู้ถูกร้องที่ ๒
(แบบ ส.ส.๑๘/ข ๒) ที่รับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันนับถึงวันสมัคร

รับเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๕๐ วัน อันเป็นความเท็จ เป็นเอกสารประกอบการสมัครรับเลือกตั้ง ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดังกล่าว นั้น ถือว่าเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ต่อเจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย และเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่ฉบับที่กลงในใบรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่ง เขตเลือกตั้ง (แบบ ส.ส.๑๘/ข ๑) อันเป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗

(๒) นายทักษณีย์ กีสุ่น เป็นผู้แนะนำให้บุคคลทั้งสามเตรียมหลักฐานแล้วให้คนพาไปสมัคร เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และเมื่อบุคคลทั้งสามเดินทางกลับพร้อมกับเอกสารประกอบการสมัคร แล้ว นายทักษณีย์ยังได้พาเดินทางไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่ง เขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ อีกด้วย การ กระทำดังกล่าวเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่บุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งทั้งที่รู้ว่าตนไม่มีสิทธิ สมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) การกระทำของนายทักษณีย์จึงเป็นผู้สนับสนุนให้บุคคลทั้งสาม กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖

(๓) นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดทำหนังสือรับรองของ หัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส.๑๘/ ข ๒) ส่งบุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เป็นการดำเนินการแทน ผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ และนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์เป็นหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๒ โดย นางสาวอิสราได้รับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำให้การของบุคคลทั้งสามว่าตนได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ การทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส.๑๘/ ข ๒)

- ๕ -

ดังกล่าวจึงเป็นเท็จ เนื่องจากบุคคลทั้งสามสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๑

คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมีความเห็นว่า ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นางสาวนิภา นางรัชฌู และนายสุวิทย์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗ ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายทักษ์นัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ และเนื่องจากการกระทำของนางสาวอิสรา หรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จให้แก่บุคคลทั้งสาม เพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง ที่ได้กระทำในฐานะตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ (๓) เห็นควรแจ้งต่อผู้ร้องพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ ต่อไป

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่า การกระทำของนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นเท็จ เป็นการร่วมกันเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุนให้บุคคลดังกล่าวลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้หรือเชื่อว่าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน อันเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๑ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) ประกอบประมวลกฎหมาย

อาญา มาตรา ๘๓ หรือ ๘๖ และมาตรา ๑๓๗ , ๒๖๗ การกระทำความผิดว่าเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) จึงส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

ผู้ร้องพิจารณาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรค เป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นเท็จ จึงเป็นตัวละครร่วมกันหรือผู้สนับสนุนให้นางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้อยู่ว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน อันเป็นการกระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ , ๓๐ , ๓๑ , ๗๔ , ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ , ๘๖ , ๑๓๗ , ๒๖๗ ย่อมแสดงว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ , ๑๓๖ , ๑๔๔ , ๑๔๕ , ๓๒๗ , ๓๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) , ๖๗ และพระราชบัญญัติ

- ๓ -

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ , ๓๐ , ๓๑ , ๓๔ , ๑๐๐ ขอให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๒ โดย นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรค ในฐานะเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) มาตรา ๖๗ และขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่คำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยืนยันแจ้งแก้ข้อกล่าวหาสรุปความได้ว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมือง กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ รับสมัครบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกเพื่อส่งลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่ครบ ๕๐ วันตามที่กฎหมายกำหนดนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏตามหลักฐาน ในใบสมัครสมาชิกพรรคว่า นางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตามลำดับ ได้เขียนใบสมัครสมาชิกพรรคการเมืองด้วยลายมือของตนเองโดยปราศจากการข่มขู่ ชี้นำ ข่มขืนใจ หรือบังคับขู่เข็ญแต่อย่างใด โดยขั้นตอนในการรับสมัครสมาชิกพรรคก็เป็นไปตามข้อบังคับพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ คือ เมื่อใบสมัครสมาชิกมาถึงผู้ถูกร้องที่ ๒ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัคร ให้เป็นไปตามข้อบังคับ แล้วส่งใบสมัครต่อไปยังผู้มีอำนาจในการนำเสนอขอรับการอนุมัติเพื่อนำเสนอ ให้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงนามอนุมัติตามข้อบังคับพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อที่ ๑๐ และข้อที่ ๓๖ (๓) กรณีของบุคคลทั้งสามก็ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ อย่างครบถ้วน และหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้อนุมัติให้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามข้อบังคับพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘

- ๘ -

และเป็นการใช้อำนาจภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทุกประการ มิได้มีการใช้อำนาจนอกเหนือจากที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนด แต่อย่างใด

ส่วนที่มีการกล่าวอ้างว่าได้มีการร้องเรียนต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่จังหวัดตรังในวันรุ่งขึ้น ต่อมาบุคคลทั้งสามเกรงว่าการกระทำดังกล่าวอาจมีความผิดตามกฎหมาย เพราะบุคคลทั้งสามไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนี้แต่ประการใด จึงได้เดินทางไปปรึกษากับเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อหาทางออกที่จะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงได้แนะนำให้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งบุคคลทั้งสามได้แสดงเจตนาลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๘ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งต่อไป ต่อมาประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีคำสั่งนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง โดยในการสืบสวนสอบสวนกรณีดังกล่าว นั้น ทางคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมิได้แจ้งต่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ว่าบุคคลทั้งสามได้เขียนใบลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้ง ๆ ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองก็รู้อยู่แล้วว่าการลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๑๕ ที่ว่า “การลาออกจากการเป็นสมาชิกให้ยื่นหนังสือลาออกต่อหัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค หรือนายทะเบียนพรรคแล้วแต่กรณี และมีผลต่อเมื่อเจ้าหน้าที่สำนักงานใหญ่พรรคได้ลงเลขรับหนังสือแล้ว” แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าหนังสือลาออกดังกล่าวได้ถูกส่งไปถึงหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อแสดงเจตนารมณ์ว่าบุคคลทั้งสามต้องการจะลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่อย่างใด ซึ่งไม่ตรงตามที่ผู้ร้องอ้างว่าบุคคลทั้งสามได้แสดงเจตนารมณ์ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรค จึงถือได้ว่าหนังสือ

- ๘ -

ลาออกของบุคคลทั้งสามไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการลาออกไม่มีผล ทำให้บุคคลทั้งสามยังคงเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่จนถึงปัจจุบัน

คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้รับผิดชอบต่อบุคคลในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งในการนี้ นางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ ได้ถูกคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง โดยผู้สมัครทั้งสามคนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ และหากผู้ที่ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติและได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามของผู้ถูกร้องที่ ๒ ผู้ใดไม่สามารถออกค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งครั้งนี้ได้ พรรคจะออกค่าใช้จ่ายให้โดยพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป โดยจะช่วยเหลือได้ไม่เกินคนละ ๓๐,๐๐๐ ถึง ๓๕,๐๐๐ บาท ซึ่งเงินจำนวนดังกล่าวไม่น่าจะเป็นเหตุจูงใจ หรือสามารถหลอกลวงให้บุคคลเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามที่ผู้สมัครทั้งสามกล่าวอ้างได้ เพราะบุคคลทั้งสามล้วนแต่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีวุฒิภาวะ มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถือได้ว่าเป็นวิญญูชนอันรู้ผิดชอบชั่วดีได้เองว่า การที่ตนเองยอมรับเงินจากพรรค และนำไปสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเรียบร้อยแล้ว น่าจะแสดงให้เห็นได้ว่าบุคคลทั้งสามยอมรับแล้วว่าตนเองมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ จึงได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และได้ไปสมัครตามสถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรังกำหนด

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๘ / ๒๕๔๘ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๘ วินิจฉัยคดีอันเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัยว่า เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง การประกาศผลการเลือกตั้ง และส่งผลถึงการประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมดต้องเสียไปด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ การกล่าวหาของ

ผู้ร้องที่ได้กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ , ๓๐ , ๓๑ , ๓๔ , ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ , ๘๖ , ๑๓๗ , ๒๖๗ อันเป็นการฝ่าฝืน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) จน เป็นเหตุให้ถูกยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคตามมาตรา ๖๗ นั้น น่าจะตกไปด้วย เพราะคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนั้นถือเป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และ องค์การอื่นของรัฐ จึงขอให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

คำร้องที่สอง ผู้ร้องยื่นคำร้องและคำร้องแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง รวม ๒ ฉบับ สรุปความได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมาย ปัจจุบันมีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นหัวหน้า พรรค และมีคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๔๕ คน

เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๕ พลตำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือส่งหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง มา เพื่อให้ผู้ร้องพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ โดยเห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากหลักฐานที่ส่งมาได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย กับพวก ได้มีหนังสือร้องเรียนต่อ นายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองร้องต่อผู้ร้องพร้อมเอกสาร เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หากผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนแต่งตั้ง คณะทำงานเพื่อรวบรวมหลักฐานแล้วส่งไปให้ผู้ร้อง หรือยื่นคำร้องเองต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำสั่ง ให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ , ๖๗ ต่อไป

- ๑๑ -

ต่อมาวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ประธานกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และให้นำคำร้องเรียนของนายณัฐชัย สิงหนาท กับเรือดรี ฉลาด วรฉัตร พร้อมผู้เสียหาย คำร้องเรียนของนายสุรพงษ์ โทวิจักษ์ชัยกุล คำร้องเรียนกรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดทำแผ่นปลิวแจกจ่ายที่จังหวัดสงขลา และคำร้องเรียนของนายชนาพัทธ์ ฌ นคร มาพิจารณารวมกับคำร้องเรียนของนายวิจิต กับพวก โดยคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกำหนดประเด็นตามคำร้องเรียน รวม ๘ ข้อ กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการ ดังนี้

- (๑) ร่วมกับกลุ่มพันธมิตรเพื่อล้มล้างรัฐบาล
- (๒) ขอนายกรัฐมนตรีพระราชทานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๗
 - (๓) ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง
 - (๔) นำคนไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง โดยใส่ร้ายพรรคการเมืองอื่นว่า ว่าจ้างผู้สมัครให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง
 - (๕) ขัดขวางการลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคอื่นที่จังหวัดสงขลา ปลุกกระดม “ระบอบทักษิณ” และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน
- (๖) ว่าจ้างหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย
- (๗) ว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยไม่ให้ส่งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดภาคใต้
- (๘) หน่วงเหนี่ยว กักขัง นางฐิติมา ภาวะดี ให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย

คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงสืบสวนสอบสวนพยานหลักฐานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้วเห็นว่า ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีผลใช้บังคับ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการต่าง ๆ ดังนี้

- ๑๒ -

(๑) เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ นายเกียรติ สิทธิอมร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ชั้นเวทีพันธมิตร โจมตีรัฐบาลและพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทย ที่สะพานม้ฆวานรังสรรค์ ว่าเศรษฐกิจยุคทักษิณโตกระจุกหน้กระจาย บริษัทต่าง ๆ ในตลาดหลักทรัพย์ได้ประโยชน์มากกว่าประชาชน มีการทุจริตซ้ำซ้อน

(๒) เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง กล่าวหาการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่า เป็นระบอบทักษิณ ซึ่งไม่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายใด ๆ และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ กรอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันดังกล่าวนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ว่าเป็นระบอบทักษิณเช่นกัน โดยกล่าวหาระบอบทักษิณว่าเป็นระบอบที่นายกทักษิณคุมอำนาจตัดสินใจสั่งการไว้ผู้เดียว ไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือนุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบบรัฐสภา เข้าไปควบคุมแทรกแซงสื่อมวลชน องค์กรอิสระ เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยสิ้นเชิง ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรมทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง ปกครองโดยไม่ยึดหลักกฎหมายและเหตุผล ระบอบทักษิณมีการทุจริตคอร์รัปชัน น้ือราษฎร์บังหลวง หาประโยชน์ให้พวกพ้อง

(๓) เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ นายอลงกรณ์ พลบุตร รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ชั้นเวทีพันธมิตรที่สะพานม้ฆวานรังสรรค์ กล่าวหาว่า พรรคไทยรักไทยว่าจ้างนางฐิติมาจัดหาผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคเล็กลงสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เรียกร้องให้ผู้ฟังการปราศรัยลงคะแนนเลือกตั้งในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน และเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล และนายสาทิพย์ วงศ์หนองเตย กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยบนเวทีพันธมิตรที่จังหวัดตรัง กล่าวหาว่าพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นคนโกหกหลอกลวง ฆ่าตัดตอนผู้ค้ายาเสพติดจำนวนหลายพันคน กรอบงำองค์กรอิสระ คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการการเลือกตั้ง และศาลรัฐธรรมนูญ และมีกรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ ในทำนองเดียวกันอีกหลายแห่ง ประกอบกับนายถาวร เสนเนียม จัดทำแผ่นปลิวที่ระบุชื่อนายถาวรและมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ เชิญชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน นอกจากนี้ในการ

ปราศรัยที่ท้องสนามหลวงของนายไทรรงค์ สุวรรณศิริ ได้กล่าวว่า “ถ้าวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีการเลือกตั้ง ก็ขอให้ประชาชนกากบาทลงในช่อง ‘ไม่เลือกผู้ใด’” เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งงดเว้นการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยหรือพรรคไทยรักไทย หรือพรรคการเมืองอื่นหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองอื่นในกรณีเขตเลือกตั้งใดมีผู้สมัครพรรคอื่นสมัครด้วย ด้วยวิธีการหลอกลวงหรือใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕)

(๔) เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ก่อนมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร นายอภิสิทธิ์และคณะซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไปพบกับนายสนธิ ลิ้มทองกุล หัวหน้ากลุ่มพันธมิตร และต่อมาได้มีการจัดการบริหารพรรค อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นบนเวทีของนายสนธิอย่างต่อเนื่อง ทั้ง ๆ เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า นายสนธิและพวกมีพฤติกรรมที่ต้องการขับไล่พันตำรวจโท ทักษิณ

(๕) ออกแถลงการณ์ร่วมกับพรรคชาติไทยและพรรคมหาชนว่าไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งโดยอ้างว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่มาร่วมลงชื่อในสัปดาห์นี้ว่าจะปฏิรูปการเมืองก่อนสมัครรับเลือกตั้ง และอ้างว่าการเลือกตั้งส่อว่าจะไม่บริสุทธิ์ตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีข้ออ้างที่เป็นไปตามกฎหมาย ทั้ง ๆ ที่สามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้แต่กลับไม่ส่งสมัคร ประกอบกับต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยกรรมการบริหารพรรคและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจัดปราศรัยและจัดทำเอกสารแจกจ่ายจำนวนมาก เพื่อจูงใจให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครคนใดหรือพรรคใด ทั้ง ๆ ที่ตนเองไม่ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งแข่งขันด้วยแต่ประการใด และนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา ลูกน้องของนายไทรรงค์ ชัดขวางการลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคเล็กที่จังหวัดสงขลา เพื่อมิให้ลงสมัครแข่งขันกับพรรคไทยรักไทย โดยมุ่งหมายให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคไทยรักไทยที่มีผู้สมัครลงสมัครเพียงคนเดียวได้คะแนนเสียงเลือกตั้งไม่ถึงร้อยละยี่สิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นอันจะส่งผลให้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้ง มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบจำนวนที่จะเปิดการประชุมสภาและไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้

- ๑๔ -

(๖) นายทักษณัยเป็นผู้นำนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ราษฎรจังหวัดตรัง เดินทาง โดยรถยนต์ไปกรุงเทพมหานครเพื่อสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ย้อนหลังไปเดือนตุลาคมถึง พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แล้วพากลับไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๙ จากนั้นก็พาบุคคลทั้งสามไปพบกับนายสุเทพ นายถาวรและพวกที่กรุงเทพมหานคร จัดแถลงข่าวว่ามีพรรคการเมืองหนึ่งว่าจ้างให้ลงสมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นการกล่าวหาพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างนั่นเอง จากการตรวจหลักฐานทะเบียนพรรคการเมืองของนายทักษณัย ปรากฏว่าเป็นสมาชิก พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อมีการสอบสวนเรื่องนี้ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งถูก นายสาทิตย์ โทรศัพท์ต่อว่าว่าการสอบสวนให้ทำหนังสือเชิญพยานด้วย พฤติการณ์น่าเชื่อได้ว่า นายสาทิตย์ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษณัยกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้ง สามซึ่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็น ผู้ไม่มีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐

(๗) นายวรรณวิทย์ ดันติภรณ์ย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า และพันตำรวจโท รุทพล เนาวรรณ์ ได้บันทึกภาพและเสียงของนายไทกร พลสุวรรณ ไว้เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๙ โดยที่ นายไทกรไม่รู้ตัวมาก่อนว่าจะถูกบันทึก เนื่องจากนายวรรณวิทย์ถูกนายไทกรข่มขู่ว่าส่งผู้สมัครรับ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งขาดคุณสมบัติ มีความผิด นายไทกรได้เสนอความช่วยเหลือจะให้ เงินและหาที่อยู่อาศัยให้ใหม่ โดยขอให้ร่วมแถลงข่าวและกล่าวหาว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย อย่างเช่นนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ ให้เงินเพื่อให้นายวรรณวิทย์ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง นายไทกรพูดว่าจะ ปรีกษาหารือกับเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในเรื่องเงินค่าตอบแทนตามที่นายวรรณวิทย์เรียกร้อง จากหลักฐานทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองปรากฏว่านายไทกรเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในขณะที่ กระทำการดังกล่าว และนายไทกรมีการติดต่อประสานงานกับผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเฉพาะนายสุเทพ ได้แก่ การพานายชวกร โตสวัสดิ์ และนายสุขสันต์ ชัยเทศ เข้าพบนายสุเทพเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ไข ข้อมูลทะเบียนสมาชิกพรรคพัฒนาชาติไทย นายไทกรร่วมเดินทางไปกับคณะของนายสุเทพเพื่อไปบ้าน นายบุญทวีศักดิ์ อมรสินธุ์ หัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทย จึงมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่านายสุเทพเป็น ผู้ใช้ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายไทกรว่าจ้างนายวรรณวิทย์ให้กล่าวใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย

- ๑๕ -

ว่าพรรคไทยรักไทยจ้างให้ผู้สมัครที่ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐

พฤติกรรมของนายอภิสิทธิ์ กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าว ประกอบกับนายอภิสิทธิ์เรียกร้องให้ขอพระราชทานนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรีและรัฐบาลพระราชทานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๗ เป็นการกระทำเพื่อไม่ต้องการให้การเลือกตั้งเป็นการทั่วไปสามารถดำเนินการไปได้ ไม่ต้องการให้มีรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้น จึงเป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) การกระทำความดังกล่าวเป็นการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นการกระทำของกรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยที่ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กระทำการใด ๆ ที่จะแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้โต้แย้งหรือระงับการกระทำของบุคคลดังกล่าว จึงถือได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้กระทำความผิด ร่วมทำหรือสนับสนุนการกระทำความดังกล่าว

ส่วนข้อกล่าวหาเรื่องว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยและหน่วยงานนี้เกี่ยวกับขงนางฐิติมา เห็นว่า พยานหลักฐานที่ได้จากการสืบสวนสอบสวนยังไม่เพียงพอรับฟังได้ว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ต่อมาคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้รายงานผลการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง พิจารณาแล้วเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง จึงได้ส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมาให้ผู้ร้อง พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

ผู้ร้องมีคำสั่งให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินการตามความในมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

- ๑๖ -

ตามคำสั่งอัยการสูงสุดที่ ๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พิจารณา คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวมีความเห็นว่า ข้อกล่าวหาและข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมืองบางกรณี ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ ดังนี้

(๑) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าร่วมกับกลุ่มพันธมิตรกู้ชาติกล่าวโจมตีรัฐบาลและประกาศขอนายกรัฐมนตรีพระราชทานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๗ นั้น ไม่เป็นการกระทำความผิด เพราะบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด และเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๔ อีกทั้งมิใช่เป็นการกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

(๒) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ รณรงค์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกากบาทลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนนั้น ไม่ใช่การห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อจะจงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่นหรือพรรคการเมืองใดหรือให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

(๓) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่มีเหตุอันควรนั้น ไม่เป็นการกระทำความผิดกฎหมาย เพราะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๒๘ (๒) บัญญัติว่า “การเลิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ โดยมีให้นำเอาเหตุที่พรรคการเมืองไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือเหตุที่ไม่มีสมาชิกของพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้งมาเป็นเหตุให้ต้องเลิกหรือยุบพรรคการเมือง” ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

- ๑๓ -

(๔) กรณีกล่าวหาว่าเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หน่วยงานกึ่งกึ่งนางรัฐติมา สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยและให้ใส่ร้ายว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยได้ว่าจ้างให้สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องได้คะแนนเสียงถึงร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๔ นั้น รับฟังไม่ได้ว่านางรัฐติมาถูกบังคับขู่เข็ญเพื่อไปให้การใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

ส่วนข้อกล่าวหาและข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเห็นว่าเป็นการกระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ มีดังนี้

(๑) นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวงเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ กล่าวหาการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันเดียวกันนั้น นายสุเทพเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวโจมตีการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็นระบอบทักษิณ โดยนอกจากจะกล่าวหาในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ แล้วยังกล่าวโจมตีว่าระบอบดังกล่าวเป็นระบอบที่นายกทักษิณคุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบบรัฐสภา ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริต คอร์รัปชัน นอกราชการบังหลวง และที่กรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ในระหว่างวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ ในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ รวมทั้งกรณีที่นายถาวรกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดทำแผ่นปลิวซึ่งมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมี

- ๑๘ -

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียว่างใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...” นั้น พฤติกรรมตามข้อเท็จจริงดังกล่าวของนายอภิสิทธิ์ กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการสร้างคำว่า “ระบอบทักษิณ” ขึ้นมาเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่ามีการปกครองประเทศไทยโดยระบอบอื่นนอกจากที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ อันเป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ให้ประชาชนทั่วไปเกลียดชัง ให้เข้าใจว่าเป็น คนชั่ว คนทุจริต และขายชาติ อันมีลักษณะเป็นการใส่ร้ายหรือจู่โจมให้ประชาชนเข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพรรคไทยรักไทย โดยมีเจตนาเพื่อให้ประชาชนงดเว้นการลงคะแนนให้แก่พรรคไทยรักไทย อันเป็นการกระทำซึ่งต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕)

(๒) นายทักษิณ ผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ กรรมการบริหารและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ ราษฎรจังหวัดตรัง เดินทางไปกรุงเทพมหานคร เพื่อสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยร่วมมือกับนางสาวอิสราหรือพรรณรินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส. ๑๘/ข ๒) รวม ๓ ฉบับ เพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง ในการส่งนางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง โดยเอกสารดังกล่าวระบุว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่น้อยกว่า ๕๐ วัน อันเป็นเท็จ เนื่องจากนางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) และต่อมาปรากฏว่านายทักษิณได้พานางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง จากนั้นได้พาบุคคลทั้งสามไปพบนายสุเทพ นายถาวร และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่กรุงเทพมหานคร เพื่อจัดแถลงข่าวว่ามีพรรคการเมืองหนึ่งซึ่งต่อมาหมายถึงพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้ง พฤติการณ์เชื่อได้ว่า นายสาทิตย์ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณกระทำการดังกล่าว อันเป็นการใช้ให้บุคคลอื่นกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

- ๑๕ -

ราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๓) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งอยู่ในระหว่างวันเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ นายไทกรในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ว่าจ้างให้นายวรรณวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในค่านิยมของนายสุวัจน์ เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๔) วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ นายถาวร รองเลขาธิการและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ นายประพร เอกอรุ นายชาติคนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าพรรค นายคณิต ผดุงอรุณ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต ชูโชติช่วง สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ร่วมกันขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปัทมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อ

- ๒๐ -

กฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเห็นว่า ตามข้อกล่าวหาทั้ง ๔ ข้อ พยานหลักฐานตามที่ปรากฏในสำนวน ตามรายงานการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และความเห็นของประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง มีเหตุผลน่าเชื่อว่าการกระทำความผิดกล่าวเป็นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรค เป็นการกระทำในการดำเนินกิจการทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยประสงค์มิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๘ และเพื่อมิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิกิริยาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

กรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมีความเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิด ๖ ข้อ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แม้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ เห็นว่าการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพียง ๔ ข้อ เท่านั้นที่เป็นการกระทำฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แต่ผู้ร้องเห็นสมควรยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้ว ก็ไม่ใช่กรณีที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ อีกทั้งคำร้องที่จะยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญได้บรรยายข้อเท็จจริงโดยละเอียดตั้งแต่มีผู้ร้องเรียน ความเห็นของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองและความเห็นของผู้ร้อง พร้อมทั้งส่งหลักฐานทั้งหมดเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้นำข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังกล่าวมาประกอบการพิจารณา จึงไม่ต้องส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตั้งคณะกรรมการดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานต่อไป

- ๒๑ -

ผู้ร้องพิจารณาพยานหลักฐานและสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมา ประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้ผู้ร้องดำเนินการตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๓ แล้วเห็นพ้องด้วยกับคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ดังนี้

(๑) ระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปมีผลใช้บังคับ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยคณะกรรมการบริหารพรรคและมติที่ประชุมใหญ่ มีนโยบายไม่ส่งสมาชิกพรรคสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป ทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง แต่ตามวันเวลาดังกล่าว นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หลายคนได้ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันธมิตรเพื่อไทย ทักษิณ หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และสมาชิกพรรคไทยรักไทยผู้สมัครรับเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปดังกล่าวตามสถานที่ต่าง ๆ กัน ในกรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดสงขลา จังหวัดตรัง จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอื่น ๆ หลายแห่งในเขตเลือกตั้ง ชักชวนประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งทั้งที่ไปฟังการปราศรัย และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางสื่อสารมวลชนทุกแขนง ชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปทุกเขตเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๒) เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลากลางวัน ซึ่งเป็นวันเวลาที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ นายทักษิณ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์

- ๒๒ -

อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้ง ที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตามลำดับ ในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้งของสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงินค่าสมัครและค่าใช้จ่ายจากนายทักษณั้ย แต่ต่อมาผู้อำนวยการการเลือกตั้ง ประจำเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตรวจสอบพบว่า นางสาวนิภา นางรัชну และ นายสุวิทย์ มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเนื่องจากเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่ครบ ๕๐ วัน หลังจากนั้น นายสุเทพ นายถาวร และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กับพวก ได้จัดแถลงข่าวที่ กรุงเทพมหานครกล่าวหาว่า พรรคไทยรักไทยเป็นผู้ว่าจ้างให้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นความเท็จ ซึ่งความจริงแล้วมีพยานหลักฐานน่าเชื่อถือได้ว่านายสาทิตย์ มีส่วน รู้เห็นให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษณั้ยกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามซึ่ง ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มี สิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิก วุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็น ภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๓) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งอยู่ในระหว่างวันเวลาที่มี การเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ นายไทกรในฐานะตัวแทน ของนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ว่าจ้างให้นายวรชวริทธิ์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัด ให้มี การแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์หรือ พรรคไทยรักไทย เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็น ปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อย

- ๒๓ -

หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖(๒) และ (๓)

(๔) เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาหลายเขต เนื่องจากมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวและได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ และกำหนดให้เปิดรับสมัครในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ครั้นต่อมาวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา นายชูชาติ ประธานธรรม ได้นำนางสาวปัทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ (ที่ถูกพรรคคนขอปลดหนี้) ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา ได้มีนายถาวร รองเลขาธิการและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย นายวิรัตน์ นายเจือ และนายประพร ร่วมกับนายชาติ คนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายคณิต รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันขัดขวางการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปัทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ อันเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

การกระทำได้กล่าวตามข้อ (๑) ถึง (๔) เป็นการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหาร และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งกระทำในการดำเนินกิจการทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อประสงค์มิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อมิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ดำเนินการไปได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อย

- ๒๔ -

หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ , ๑๓๖ , ๑๔๔ , ๑๔๕ , ๓๒๗ , ๓๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) , ๖๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ , ๓๐ , ๓๑ , ๗๔ , ๑๐๐ ขอให้มีการสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรค ในฐานะเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ รองหัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรค ได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) และขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มีการสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยืนยันชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและแก้ไขข้อชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาสรุปความได้ว่า

(๑) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๑ เรื่องการปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิมิต นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ต่อสู้เพื่อรักษาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างเข้มแข็งตลอดมา ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้เป็นผู้บัญญัติคำว่า “ระบอบทักษิณ” แต่เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วไปว่าในช่วงเวลาประมาณ ๕ ปีที่ผ่านมาประเทศไทยภายใต้การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจในหมู่ประชาชนชาวไทยจำนวนมากในหลายเรื่อง จึงมีผู้บัญญัติพฤติกรรมของการปกครองรูปแบบนี้ว่า “ระบอบทักษิณ” การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” นั้น หากได้เป็นความผิดไม่ และเป็นเหตุที่ผู้ร้องจะนำมากล่าวอ้างเพื่อให้พิจารณา

- ๒๕ -

ตั้งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพราะการกล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นเพียงการวิพากษ์วิจารณ์และกล่าวถึงในทางการเมือง เกี่ยวกับการบริหารบ้านเมืองตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี แนวทางนโยบายและการบริหารจัดการประเทศของพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะนายกรัฐมนตรี อันเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญที่ให้การรับรองคุ้มครองไว้ และตามปณิญาสากลสิทธิมนุษยชนว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของสหประชาชาติที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก หาได้มีการกระทำใดของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่เป็นการเกินเลยจากขอบเขตแห่งการใช้สิทธิและเสรีภาพทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแต่อย่างใดไม่

เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่าการประกาศยุบสภาของพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ชอบด้วยเหตุผล กล่าวคือ การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะหัวหน้ารัฐบาลได้ก่อให้เกิดวิกฤตศรัทธาต่อประชาชนอย่างต่อเนื่อง เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ และเหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนปัญหาการทุจริตประพตติมิชอบที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง และเกี่ยวข้องพัวพันถึงตัวพันตำรวจโท ทักษิณ โดยตรง โดยเฉพาะกรณีที่ พันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัวได้ขายหุ้นของบริษัทชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) อันเป็นธุรกิจในรอบครัวชินวัตรให้แก่บริษัทเทมาเส็ก จำกัด โดยไม่เสียภาษี เป็นเหตุให้สาธารณชน สื่อมวลชน ตลอดจนนักวิชาการวิพากษ์วิจารณ์โจมตีกล่าวหาพันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัวอย่างรุนแรงต่อเนื่อง ต่อมาพันตำรวจโท ทักษิณ กลับประกาศยุบสภาเพื่อหลบหนีการซักฟอก โดยอ้างเหตุผลว่าเกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงในหมู่ประชาชน อันเป็นข้ออ้างที่ไร้เหตุผลมิได้เป็นไปตามครรลองในระบอบประชาธิปไตยและประเพณีที่เคยปฏิบัติในทางการเมืองของประเทศไทย การประกาศยุบสภาของพันตำรวจโท ทักษิณ พฤติการณ์ปรากฏชัดว่ามีการร่วมมือกับคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดที่มีพลตำรวจเอก วาสนา เป็นประธาน วางแผนการเพื่อช่วยเหลือพรรคไทยรักไทย จงใจเอาเปรียบพรรคการเมืองอื่น ๆ รวมทั้งผู้ถูกร้องที่ ๑ และการดำเนินการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งส่อไปในทางขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ประกอบกับการยุบสภาครั้งนี้ไม่ได้เป็นไปเพื่อแก้ปัญหาของประเทศชาติ แต่เป็นการกระทำเพื่อฟอกตัวเอง ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๑ รวมทั้งพรรคชาติไทย และพรรคมหาชน จึงมีมติร่วมกันไม่ส่งผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นเหตุให้ พันตำรวจโท ทักษิณ และสมาชิกพรรคไทยรักไทย

- ๒๖ -

ไม่พอใจ จึงได้ออกรณรงค์หาเสียงทั่วประเทศกล่าวหาประธานผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าเป็นผู้ทำลายประชาธิปไตยและละเมิดรัฐธรรมนูญ เล่นการเมืองโดยไม่เคารพกติกา ทำลายเศรษฐกิจของบ้านเมืองให้เสียหาย ด้วยเหตุดังกล่าวผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงจำเป็นต้องจัดการปราศรัยให้ประชาชนรับทราบความจริงและชี้แจงข้อกล่าวหาที่พันตำรวจโท ทักษิณ และบรรดาสมาชิกพรรคไทยรักไทยได้ใส่ความผู้ถูกร้องที่ ๑ การกล่าวปราศรัยและแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ในทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ดิขม วิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะที่เป็นบุคคลสาธารณะ อันเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและในฐานะที่เป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้าน เป็นการดำเนินการทางการเมืองตามวิถีทางในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การจัดปราศรัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ว่าจะในกรุงเทพมหานครหรือในส่วนภูมิภาคตามจังหวัดต่าง ๆ เป็นการกระทำที่ไม่เป็นความผิดต่อกฎหมายแต่อย่างใด ไม่มีข้อความใดอันเป็นเท็จกล่าวหาหรือใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ หรือพรรคไทยรักไทยโดยปราศจากความเป็นจริง ไม่มีการกระทำใดอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ไม่มีผลเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยวิถีทางที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

ตามที่ผู้ร้องกล่าวหาว่า นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง กล่าวหาการบริหารงานของ พันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงว่า

ก) กรณีเรื่องทำลายประชาธิปไตย การปราศรัยดังกล่าวของนายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคสมาชิกหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ตามสิทธิทางการเมือง เป็นการชี้แจงและให้ข้อเท็จจริงแก่ประชาชน โดยชี้ให้เห็นถึงการกระทำของนายกรัฐมนตรี และการบริหารบ้านเมืองที่เป็นปัญหา อันมีลักษณะไม่เคารพและไม่เป็นไปตามวิถีทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งพฤติกรรมของพันตำรวจโท ทักษิณ ตลอดระยะเวลา ๕ ปี ที่บริหารบ้านเมืองก็ล้วนแต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการทำลายหลักการของระบอบประชาธิปไตยในหลาย

- ๒๓ -

กรณี ใช้เสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎรให้กฎหมายที่รัฐบาลเสนอผ่านสภาผู้แทนราษฎร ทั้ง ๆ ที่กฎหมายนั้นมีข้อผิดพลาด จนเป็นผลให้พระราชบัญญัติบางฉบับไม่ได้รับการโปรดเกล้าฯ ลงพระปรมาภิไธย และพันตำรวจโท ทักษิณ ยังมีพฤติกรรมที่แสดงออกโดยแข็งขันว่าไม่ได้ให้ความสำคัญแก่รัฐสภา ไม่เคารพกฎกติกาประชาธิปไตยที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ทำลายความเชื่อมั่นของระบบรัฐสภา ทำลายเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา แม้จะปรากฏว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาได้ตั้งกระทู้ถามพันตำรวจโท ทักษิณ เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินแทบทุกนัดของการประชุม กลับปรากฏว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้และไม่ยอมมาตอบกระทู้ถามของสมาชิกรัฐสภา อันเป็นการกระทำที่ส่อชัดว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ให้ความสำคัญ แก่ระบบรัฐสภาและไม่ให้เกียรติสถาบันนิติบัญญัติ

ข) กรณีการแทรกแซงองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ตลอดระยะเวลา ๕ ปีที่พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี ปรากฏข้อเท็จจริงว่า องค์กรอิสระทั้งหลายตามรัฐธรรมนูญ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) ได้ถูกแทรกแซง ครอบงำ โดยอำนาจฝ่ายการเมืองมาโดยตลอด ตั้งแต่กระบวนการสรรหา การแต่งตั้ง การพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด จนทำให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระดังกล่าวขาดความเป็นอิสระและเที่ยงธรรม เป็นการทำลายเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ พฤติกรรมการแทรกแซงองค์กรอิสระดังกล่าวเกิดขึ้นโดยการกระทำของพันตำรวจโท ทักษิณ และบุคคลใกล้ชิดตนเองในหลายกรณี

ค) กรณีการครอบงำวุฒิสภา เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ได้เข้าไปแทรกแซงและครอบงำการทำงานของวุฒิสภาเพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาเสียงข้างมากมีมติในหลายเรื่องเป็นไปตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลตลอดมา อาทิ การลงมติเลือกบุคคลเข้ารับตำแหน่งเป็นกรรมการในองค์กรอิสระต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญก็มีการลงมติตามที่รัฐบาลต้องการทุกครั้ง และเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าสมาชิกวุฒิสภาลงมติโดยมีการกำหนดตัวบุคคล (บล็อกโหวต) ตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทย

ง) กรณีการแทรกแซงสื่อ ภายใต้การบริหารของ พันตำรวจโท ทักษิณ ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา ปรากฏว่าสื่อมวลชนทุกสาขาได้ถูกแทรกแซง ครอบงำจากพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทย โดยปรากฏพฤติกรรมว่าพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทยได้เข้าควบคุมหรือ

- ๒๘ -

ส่งคนสนิทเข้าควบคุมสั่งการให้สถานีวิทยุเครือข่ายกรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์ทุกช่องทำการเสนอข่าวของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลแต่ฝ่ายเดียวทุกวัน กีดกันและห้ามมิให้นำเสนอข่าวของฝ่ายค้าน หรือบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่าง หากหนังสือพิมพ์ฉบับใดเสนอข่าวที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาล ผู้บริหารหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นก็จะถูกกดดันแก้งั่ง เช่น ถูกถอนการโฆษณา หรือถูกคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) เข้าตรวจสอบฐานะทางการเงินเพื่อให้เกิดความกลัวและเสียชื่อเสียง สำหรับผู้ดำเนินรายการวิทยุและโทรทัศน์รายใดที่รัฐบาลทักษิณไม่อาจควบคุมสั่งการได้ หรือดำเนินรายการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ก็จะถูกลดหรือถอดออกจากการดำเนินรายการ ข้อเท็จจริงเรื่องการคุกคามแทรกแซงสื่อได้ปรากฏให้เห็นและเกิดขึ้นอย่างรุนแรงในยุคของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ปราศรัยหยาบคายประเด้นปัญหาดังกล่าวนี้ขึ้นมาวิพากษ์วิจารณ์และเรียกร้องให้รัฐบาลยุติการกระทำดังกล่าวยอมเป็นสิทธิโดยชอบธรรม เพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชน สื่อมวลชน อันเป็นประโยชน์ของประเทศชาติและสาธารณชนโดยแท้หาได้เป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ หรือพรรคไทยรักไทยโดยปราศจากความจริงแต่อย่างใดไม่

กรณีนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวปราศรัยถึงระบอบทักษิณ ว่าเป็นระบอบที่พันตำรวจโท ทักษิณ คุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริต คอร์รัปชัน นอกราชฎ์บังหลวง ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงว่า

ก) กรณีพันตำรวจโท ทักษิณ คุมอำนาจตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ทำลายระบบคุณธรรมก่อให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ อำนาจการบริหาร สั่งราชการ และการตัดสินใจในการดำเนินนโยบายใด ๆ ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของพันตำรวจโท ทักษิณ แต่เพียงผู้เดียว รัฐมนตรีของรัฐบาลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อยมาก นอกจากนี้สภาผู้แทนราษฎรซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคไทยรักไทยเป็นจำนวนมากโดยเด็ดขาดก็ตกอยู่ภายใต้การครอบงำสั่งการของพันตำรวจโท ทักษิณ และผู้ใกล้ชิด เป็นผู้กำหนดทิศทางและแนวทางในการลงมติในสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนประเด็นเรื่องการทำลายระบบคุณธรรมก็มีผลสืบเนื่องจากพฤติกรรมที่แสดงออกโดยชัดแจ้งของพันตำรวจโท ทักษิณ เอง ในการพิจารณาแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่งสำคัญ ๆ ของกองทัพ ตำรวจ และข้าราชการประจำ โดยพันตำรวจโท ทักษิณ ใช้ระบบอุปถัมภ์ ไม่ได้ใช้ระบบคุณธรรม ไม่คำนึงถึง

- ๒๕ -

ความรู้ ความสามารถ และอาวุโส เป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไปในหมู่ข้าราชการทุกระดับ ทบวง กรม ว่าการจะให้ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้ได้เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งสำคัญ ๆ นั้นต้องวิ่งเต้นเข้าหาผู้มีอำนาจทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ ตัวพันตำรวจโท ทักษิณ หรือภริยา และบรรดาญาติพี่น้อง ผู้ใกล้ชิดของบุคคลทั้งสอง อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมแห่งการทำลายระบบคุณธรรม คุณงามความดี สร้างความแตกแยกในหมู่ข้าราชการทุกภาคส่วน การวิพากษ์วิจารณ์เรื่องดังกล่าวนี้ จึงมิใช่เป็นการใส่ร้ายด้วยข้อความอันเป็นเท็จแต่อย่างใด

ข) กรณีที่การปกครองในระบอบทักษิณ ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง แยกแยะอย่างรุนแรง ในสังคมอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน นั้น ความจริงที่ปรากฏให้เห็นจนเกิดเป็นวิกฤตของบ้านเมือง ในช่วง ที่พันตำรวจโท ทักษิณ บริหารประเทศไม่ว่าในกรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นำมาซึ่งการสูญเสียชีวิตเลือดเนื้อของพี่น้องประชาชนทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิม ล้วนมีสาเหตุมาจากความผิดพลาดของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ นอกจากนี้พันตำรวจโท ทักษิณ ได้ประกาศนโยบายปราบปรามยาเสพติดโดยถือเป็นวาระแห่งชาติ ในการประกาศสงครามขึ้นแตกหักเพื่อเอาชนะยาเสพติดแบบตาต่อตา ฟันต่อฟัน พันตำรวจโท ทักษิณ ได้มอบหมายและชี้แจงนโยบายต่อเจ้าหน้าที่ระดับสูงเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๖ ให้ดำเนินการอย่างเด็ดขาด โดยใช้ถ้อยคำชี้แนะ ปลุกเร้าและกดดันให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ปฏิบัติหวนกลับไปใช้ความรุนแรงนอกระบบกฎหมาย หลีกเลียงกระบวนการยุติธรรมและหลักนิติธรรม ดังนั้นกรณีที่มีการฆ่าตัดตอนประชาชนเสียชีวิตไป ๒,๕๐๐ คน จึงเป็นไปตามความต้องการและคำสั่งของพันตำรวจโท ทักษิณ อย่างไม่อาจหลีกเลียงได้

นอกจากนี้เมื่อมีประชาชนจำนวนมากแสดงความคิดเห็นคัดค้านการบริหารงานที่ไม่ชอบธรรมของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ก็ได้ดำเนินการจัดตั้งและแบ่งแยกประชาชนโดยใช้อำนาจและเจ้าหน้าที่ กลไกของรัฐบาลไปสนับสนุนประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งให้มาต่อต้านคัดค้านผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากตน โดยไม่ฟังเสียงคัดค้านวิพากษ์วิจารณ์เสนอแนะของประชาชน สื่อมวลชน นักวิชาการ บุคคลสำคัญผู้มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน ก่อให้เกิดความขัดแย้งแตกแยกในสังคมไทยอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน นอกจากพฤติกรรมดังกล่าวแล้ว พันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทย ยังได้พูดและแสดงออกต่อประชาชนและสื่อมวลชนหลายครั้ง จังหวัดใดที่สนับสนุนและเลือกพรรคไทยรักไทย รัฐบาลก็จะจัดสรรงบประมาณไปเพื่อการพัฒนาจังหวัดนั้น ๆ ก่อน คำพูดของพันตำรวจโท ทักษิณ ดังกล่าวนำมาซึ่งความแตกแยกในสังคมอย่างรุนแรง

ค) กรณีการปราศรัยหรือวิพากษ์วิจารณ์ว่า รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง นั้น เช่น กรณีที่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) คือบุคคลในครอบครัวของพันตำรวจโท ทักษิณ และบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดได้ขายหุ้นส่วนใหญ่และกิจการของบริษัทในเครือทั้งหมด ให้แก่บริษัทเทมาเส็ก จำกัด ประเทศสิงคโปร์ เป็นเงิน ๙๑,๓๐๐ ล้านบาท โดยหลีกเลี่ยงไม่เสียภาษีให้แก่รัฐ กรณีบริษัทชินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ที่ได้รับสัมปทานดำเนินธุรกิจดาวเทียมไอ พี สตาร์ อันเป็นธุรกิจของพันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัว ได้รับการยกเว้นไม่เสียภาษี ซึ่งเทียบเท่ากับสิทธิประโยชน์สูงสุดที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนให้แก่การลงทุนที่ลงทุนในเขต ๑ ซึ่งเป็นเขตท้องที่ห่างไกล ทูรกันดาร์ ทำให้ได้รับประโยชน์จากการดังกล่าวเป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่า ๑๖,๔๕๕ ล้านบาท โดยพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะนายกรัฐมนตรี และเป็นประธานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนโดยตำแหน่งได้ผลักดันให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีมติยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเฉพาะรายได้ที่ได้รับจากต่างประเทศเป็นเวลา ๘ ปี ให้แก่บริษัทชินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ทำให้รัฐต้องสูญเสียรายได้ที่จะได้รับเงินภาษี เป็นเงิน ๑๖,๔๕๕ ล้านบาท ส่อเจตนาเป็นการทุจริตเชิงนโยบายของพันตำรวจโท ทักษิณ หรือกรณีสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ภายหลังจากที่บริษัทชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้เข้ามาถือหุ้นรายใหญ่แล้ว ก็ปรากฏว่ามีการลดค่าสัมปทาน และเปลี่ยนแปลงการจัดผังและสัดส่วนรายการเสียใหม่ ทำให้กลุ่มบริษัทชินคอร์ปอเรชั่นผู้ถือหุ้นรายใหม่ได้รับประโยชน์จากการเสนอลดค่าสัมปทาน ทำให้รัฐขาดรายได้เป็นเงินประมาณ ๑๗,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งในทำนองกลับกัน ทำให้กลุ่มธุรกิจชินคอร์ปอเรชั่นได้รับผลประโยชน์เป็นเงินประมาณ ๑๗,๐๐๐ ล้านบาท และเมื่อมีการปรับเปลี่ยนผังและสัดส่วนรายการแล้วทำให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวี นำเสนอรายการละครและรายการบันเทิงอื่นได้มากขึ้น ส่งผลให้เจ้าของกิจการได้รับประโยชน์จากค่าโฆษณามากขึ้น ทำให้หุ้นของบริษัทไอทีวี ในตลาดหลักทรัพย์มีมูลค่าสูงขึ้น ย่อมเป็นประโยชน์แก่ผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ ก็คือกลุ่มบริษัทชินคอร์ปอเรชั่นของครอบครัวพันตำรวจโท ทักษิณ นั่นเอง

ง) กรณีปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน นื้อราษฎร์บังหลวง ภายใต้อำนาจการบริหารงานของรัฐบาลทักษิณ นั้น ปรากฏข้อเท็จจริงเกิดขึ้นมากมาย เช่น กรณีการทุจริตจากโครงการจัดซื้อเครื่องตรวจจับวัตถุระเบิดซีทีเอ็กซ์ และการทุจริตจากงานประมูลก่อสร้างหรือติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในสนามบินสุวรรณภูมิ หรือกรณีรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ สั่งการให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า (เอ็กซิม

- ๓๑ -

เบงค์) ปล่อยเงินกู้ให้แก่รัฐบาลพม่าเป็นจำนวนเงิน ๔,๐๐๐ ล้านบาท โดยไม่มีหลักประกันจากรัฐบาลพม่า และรัฐบาลไทยโดยกระทรวงการคลังต้องชดเชยส่วนต่างของดอกเบี้ยให้ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏภายหลังว่ารัฐบาลพม่าได้ใช้เงินดังกล่าวส่วนหนึ่งมาซื้อวัสดุอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมจากบริษัทธุรกิจของครอบครัวพันตำรวจโท ทักษิณ และว่าจ้างบริษัทผู้ใกล้ชิดกับพันตำรวจโท ทักษิณ ไปรับงานจ้างทำงานหลายโครงการในประเทศพม่า อันเป็นการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้องในอีกรูปแบบหนึ่ง หรือกรณีการทุจริตเชิงนโยบายจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เช่น การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ก็ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีกลุ่มธุรกิจที่เป็นพวกพ้องกับรัฐบาลพรรคไทยรักไทยได้ผลประโยชน์จากการจัดสรรหุ้นไปเป็นจำนวนมาก และเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากผลประกอบการที่ทำกำไรนับแสนล้านบาทจากรัฐวิสาหกิจด้านพลังงานของรัฐ และยังมีความพยายามที่จะแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และรัฐวิสาหกิจด้านสาธารณูปโภคในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง ทั้งดำเนินการไปในลักษณะที่ขัดต่อกฎหมาย จนศาลปกครองมีคำสั่งให้ยุติการจัดจำหน่ายหุ้นและการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีการแก้กรอบการแปรสัญญากิจการโทรคมนาคมใหม่โดยได้นำเรื่องเสนอเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อออกพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๔๖ อนุมัติให้จัดเก็บภาษีสรรพสามิตกิจการโทรคมนาคมไม่เกินร้อยละ ๕๐ เพื่อช่วยเหลือ เอื้อประโยชน์ให้แก่บริษัทแอดวานซ์อินโฟร์เซอรัวีส จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่พันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัวก่อตั้งขึ้นเพื่อประกอบธุรกิจโทรศัพท์มือถือ ไม่ต้องจ่ายค่าสัมปทานให้แก่รัฐในอัตราร้อยละ ๒๕ ของรายได้ ทำให้รัฐสูญเสียรายได้จำนวนมหาศาล

กรณีที่นายถาวร กรรมการบริหารพรรค จัดทำแผ่นปลิวซึ่งมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียอย่างใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...” นั้น ผลการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้ข้อสรุปปรับฟังเป็นยุติดังกล่าวแล้วว่าไม่เป็นความผิด จึงได้จัดทำรายงานผลการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ลงนามโดยนายไพฑูรย์ เนติโพธิ์ ข้อความที่ปรากฏตามแผ่นปลิวซึ่งมีข้อความตามที่ผู้ร้องได้นำมาเป็นข้อกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเป็นข้อเท็จจริง

- ๓๒ -

รับฟังเป็นที่ยุติแล้วว่าการกระทำดังกล่าวนั้นไม่เป็นความผิดแต่อย่างใด แต่คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงชุดที่มีนายสุริยา ทรงวิทย์ เป็นประธาน ยังนำเอากรณีดังกล่าวมากล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ อีก แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ อย่างไม่เป็นธรรมและมีเจตนาถั่นแถ้งผู้ถูกร้องที่ ๑

ดังนั้น กรณีการกล่าวปราศรัยของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ได้กล่าวปราศรัยเกี่ยวกับการกระทำและพฤติกรรมของพันตำรวจโท ทักษิณ ตลอดระยะเวลาที่ได้บริหารประเทศ จึงเป็นเรื่องจริงทั้งสิ้น สมควรที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ จะได้นำกล่าวชี้แจงแก่ประชาชนในฐานะเจ้าของประเทศให้ตระหนักและเข้าใจถึงคำว่า “ระบอบทักษิณ” จึงถือว่าคำปราศรัยของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในส่วนนั้นนอกจากจะเป็นการตอบโต้พันตำรวจโท ทักษิณ และพรรคไทยรักไทยในทางการเมือง และเป็นการกระทำเพื่อป้องกันส่วนได้เสียของผู้ถูกร้องที่ ๑ และประชาชน ยังถือว่าเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ดิชมด้วยความเป็นธรรมในฐานะที่พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นบุคคลสาธารณะ และผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะเป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้านมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะวิพากษ์วิจารณ์นายกรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ทั้งข้อความที่กล่าวปราศรัยก็เป็นการตอบโต้กันทางการเมือง อันถือเป็นเรื่องระหว่างพรรคการเมืองที่สามารถกระทำได้ตามระบอบประชาธิปไตย มิใช่เป็นการกระทำเพื่อล้มล้างระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นเหตุให้ผู้ร้องนำเรื่องนี้มาร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

(๒) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๒ เรื่องนายสาทิตย์ ให้การสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสาทิตย์ไม่เคยใช้ ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาของผู้ร้อง และผู้บริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนายสาทิตย์ไม่มีผู้ใดรู้จักหรือมีความสัมพันธ์ใด ๆ กับนายทักษิณมาก่อน การกระทำใด ๆ ของนายทักษิณไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ แก่นายสาทิตย์ หรือผู้ถูกร้องที่ ๑ ข้อกล่าวหาของประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง

และข้อกล่าวหาของผู้ร้องขัดกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง กล่าวคือ ผู้ร้องกล่าวหาว่านายทักษณัย ได้นำบุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งโดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงินค่าสมัครจากนายทักษณัยทั้งที่ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวน บุคคลทั้งสามต่างให้การสอดคล้องกันว่าได้รับเงินค่าสมัครจากผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของนางสาวอิสรา หรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ให้สัมภาษณ์ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๓ ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้จ่ายเงินค่าสมัครให้ “ในส่วนของจังหวัดตรังพรรคจ่ายเพราะว่าทางผู้สมัครไม่พร้อม ทางพรรคเลยจ่ายเงินให้”

นอกจากนี้ยังปรากฏข้อเท็จจริงทำนองเดียวกันเกิดขึ้นที่จังหวัดปัตตานี โดยนายปฐม เทียนสิน ได้ร้องเรียนต่อนายสุเทพว่าได้รับการติดต่อให้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เช่นเดียวกับกรณีดังกล่าวข้างต้น นายสุเทพจึงได้แนะนำให้ทำหนังสือลาออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ กรณีนี้แสดงให้เห็นชัดเจนว่า การลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของบุคคลต่าง ๆ ที่ขาดคุณสมบัติในจังหวัดอื่นของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นเรื่องระหว่างผู้สมัครกับผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้งสิ้นโดยที่ไม่มีผู้อื่นเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสาทิตย์มิได้มีส่วนให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ การกระทำใด ๆ ของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดังกล่าวตามคำร้องของผู้ร้องล้วนเป็นการกระทำของบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการแทนและมีผลผูกพันผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างใด

(๓) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๓ เรื่องนายไทรกรในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายวรธรรมวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มีการแถลงข่าวเพื่อให้ใส่ร้ายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ว่าได้จ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ นั้น นายไทรกรไม่ใช่ตัวแทน

- ๓๔ -

ของนายสุเทพ และไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ นายสุเทพไม่เคยยอมรับหรือรับสมอ้างเอาประโยชน์จากคำพูดและการกระทำของนายไทรกร และไม่เคยแสดงออกโดยแจ้งชัดหรือโดยปริยาย หรือในทางใดเพื่อแสดงให้เห็นบุคคลโดยทั่วไปเข้าใจว่านายไทรกรเป็นตัวแทนของตนหรือเป็นตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งนี้ แถบบันทึกการสนทนาระหว่างนายไทรกรกับนายบรรชวีรวิทย์ตามที่ผู้ร้องนำมาอ้างนั้น นายไทรกรอ้างแต่เพียงฝ่ายเดียวว่าเป็นตัวแทนของนายสุเทพ อีกทั้งตามพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เห็นได้ว่านายไทรกรไม่ได้ว่าจ้างให้นายบรรชวีรวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ หรือพรรคไทยรักไทย

การที่นายบรรชวีรวิทย์กล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ น่าจะมีมูลเหตุจูงใจในการที่จะให้คณะกรรมการการเลือกตั้งช่วยเหลือให้ตนพ้นผิดจากการที่ตนในฐานะหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าได้ลงลายมือชื่อในหนังสือรับรองส่งสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งโดยทราบอยู่แล้วว่าสมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ ซึ่งจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย จึงได้ร่วมสมคบกันในการกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อให้มีการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนี้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสุเทพไม่เคยร้องเรียนว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่าส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งเพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องใช้หลักเกณฑ์การได้คะแนนเสียงร้อยละยี่สิบ และเหตุการณ์ตามแถบบันทึกที่บันทึกการพูดคุยระหว่างนายไทรกรกับนายบรรชวีรวิทย์ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาหลังจากที่นายสุเทพได้ทราบแล้วว่าคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงชุดที่มีนายนาม ยิ้มแย้มเป็นประธาน ได้สรุปผลการสืบสวนสอบสวนรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วว่า พรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยและพรรคแผ่นดินไทยจริงตามที่นายสุเทพร้องเรียน ดังนั้น จึงไม่มีมูลเหตุจูงใจใด ๆ ให้นายสุเทพต้องไปหาเอกสารพยานใด ๆ เพิ่มเติมจากหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าเพื่อประกอบเรื่องร้องเรียนเดิม และหลังจากที่ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๐ และ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ แล้ว นายสุเทพก็ไม่ได้ทำเรื่องร้องเรียนใหม่แต่อย่างใด

(๔) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๔ เรื่อง กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นตัวการ หรือให้ความช่วยเหลือ หรือ

- ๓๕ -

สนับสนุนหรือกระทำให้ใด ๆ อันเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๙ นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้รู้เห็น สนับสนุน ช่วยเหลือ กระทำการใด ๆ ในการชุมนุมของประชาชน ณ สถานที่รับสมัครเลือกตั้งในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๙ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม การชุมนุมดังกล่าวมานำโดยนายชาติกับพวก ซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับใด ๆ กับผู้ถูกร้องที่ ๑ การที่ผู้ร้องอ้างว่านายชาติเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการกล่าวอ้างที่เลื่อนลอยไม่มีเหตุผลและเป็นเท็จ เพียงแต่ในอดีตเมื่อประมาณ ๖ ปีที่แล้ว นายชาติเคยมีส่วนร่วมทำกับคณะทำงานของนายไตรรงค์ กรณีจะพิจารณาว่าการกระทำของนายชาติเกี่ยวข้องกับนายไตรรงค์หรือไม่ ผูกพันเกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่ ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดในปัจจุบันเฉพาะกรณีนี้เท่านั้น ซึ่งในทางการสืบสวนสอบสวนก็ไม่ปรากฏว่านายไตรรงค์ หรือกรรมการบริหารพรรค หรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปเกี่ยวข้องแต่อย่างใด จึงไม่มีเหตุผลที่จะรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือนายไตรรงค์ได้ร่วมกับนายชาติชุมนุมในครั้งนี้นอกจากนี้การชุมนุมของประชาชนดังกล่าวเป็นการกระทำโดยสงบและปราศจากอาวุธ เป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๖๕

อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ คือ นายวิรัตน์ นายเจือ นายวินัย และนายประพร ไม่ได้เข้าร่วมหรือสนับสนุน หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับใด ๆ ในการชุมนุมโดยสงบของกลุ่มประชาชนคนรักสงขลาในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๙ แต่ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๙ บุคคลทั้งสี่ได้ไปยังที่ทำการของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ระหว่างเวลาประมาณ ๐๙.๓๐ ถึง ๐๙.๕๐ น. เพื่อพบนายไพฑูรย์ เจ๊ะเฮ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ยื่นหนังสือขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลา เนื่องจากมีกรณีทุจริตการเลือกตั้งโดยการซื้อเสียงและแจกแผ่นวีซีดี ซึ่งบุคคลทั้งสี่ได้นำหนังสือคำร้องคัดค้านการประกาศผลการเลือกตั้ง เงินและแถบบันทึกอันเป็นวัตถุพยานยื่นให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาด้วย

- ๓๖ -

นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้อ้างประเด็นข้อกฎหมาย ดังนี้

(๑) คำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มาจากการสืบสวนสอบสวนวินิจฉัยชี้ขาดที่ไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และกฎหมายอื่น กล่าวคือคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาสืบสวนสอบสวนกรณีมีผู้ร้องเรียนว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดกฎหมาย เมื่อคณะอนุกรรมการฯ ได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเสร็จแล้วเสนอสำนวนการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ตามข้อ ๖๗ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๖) (๗) และมาตรา ๑๕ แต่ไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดให้มีการประชุมเพื่อให้มีการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดเพื่อหาเหตุผลโดยรอบคอบและให้เกิดความเป็นธรรมในการดำเนินการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างไรก็ดี ผลตำรวจเอก วาสนา ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียงผู้เดียว ได้ใช้อำนาจหน้าที่โดยผลการส่งสำนวนการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ให้ผู้ร้องยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ร้องได้ใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาสำนวนดังกล่าวที่ ผลตำรวจเอก วาสนา ส่งมาให้ดำเนินการโดยใช้เวลาเพียงชั่วข้ามคืนในการพิจารณาเอกสารสำนวนซึ่งมีรายละเอียดเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า ดังนั้น เมื่อคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นคำร้องที่ไม่ได้ดำเนินการในเบื้องต้นให้ถูกต้องตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบ นายทะเบียนพรรคการเมืองและหรือผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) คดีนี้ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นเรื่องมายังผู้ร้องเพื่อให้พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ขอให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยมีข้อกล่าวหารวมทั้งสิ้น ๘ ประเด็น ผู้ร้อง

เห็นสมควรยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นพ้องกับความเห็นของ นายทะเบียนพรรคการเมือง เพียง ๔ ประเด็น จึงเป็นเรื่องที่ผู้ร้องมีความเห็นขัดแย้งและแตกต่างกับความเห็นของ นายทะเบียนพรรคการเมือง เป็นกรณีที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้อง ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ บัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องตั้งคณะกรรมการหนึ่ง โดยมีผู้แทนจาก นายทะเบียนพรรคการเมือง และผู้แทนจากผู้ร้อง เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานส่งให้ผู้ร้อง เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการ ดำเนินการยื่นคำร้องได้ ก็ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจยื่นคำร้องเองได้ แต่ปรากฏว่าผู้ร้อง ไม่ได้ส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อให้ดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว การยื่นคำร้องของผู้ร้องในคดีนี้ จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ และไม่อาจถือเอาเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาตั้งคดี ของผู้ร้องได้ เพราะ อาจเป็นช่องทางให้ผู้ร้องเลือกปฏิบัติ หรือหาช่องทางเพื่อช่วยเหลือพรรคการเมือง บางพรรคที่ถูกร้องในทำนองเดียวกันนี้ได้ โดยเลือกสั่งให้ยื่นคำร้องเฉพาะบางประเด็นที่เห็นว่าไม่มี น้ำหนัก แล้วหลีกเลี่ยงไม่ยื่นคำร้องบางประเด็นที่มีน้ำหนัก ซึ่งน่าจะเป็นคุณหรือโทษต่อพรรคการเมือง ที่ถูกร้องได้ จึงต้องถือเป็นการวินิจฉัยตั้งคดีโดยขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

(๓) การพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) นั้น ต้องตีความให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๓ และพิจารณาจากเจตนารมณ์ มาตรา ๓๑๓ (๑) วรรคสอง ซึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ใดขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะเสนอมิได้” ดังนั้น สิ่งที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ จะต้องเป็นสาระสำคัญที่ไม่อาจแก้ไขได้โดยกระบวนการทาง รัฐธรรมนูญ การแสดงความคิดเห็นแตกต่างไม่ได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมิได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ

- ๓๘ -

สิ่งซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต่อความตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘ และ ๖๓ หมายความว่า จะต้องเป็นการกระทำซึ่งมีผลเปลี่ยนแปลงการปกครองและเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเท่านั้น การแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณหรือระบอบทักษิณตามรัฐธรรมนูญ จึงไม่เป็นความผิดตามที่ผู้ร้องกล่าวหา

(๔) การใส่ร้ายด้วยความเท็จ เป็นการกระทำที่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๓๒๘ อันเป็นความผิดต่อส่วนตัวมิใช่เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน หากการใส่ร้ายด้วยความเท็จดังกล่าวได้กระทำในช่วงที่ได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้กระทำก็มีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) การใส่ร้ายด้วยความเท็จอันเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการใส่ร้ายด้วยความเท็จอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นความผิดตามกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นพิเศษ มิใช่เป็นบทบัญญัติอันเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ หรือเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การกระทำที่จะเป็นความผิดถึงขั้นยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) นั้น จะต้องเป็นการกระทำตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติไว้ในหมวด ๒ ว่าด้วยการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์และข้อห้ามมิให้พรรคการเมืองกระทำตั้งแต่มาตรา ๒๐ จนถึงมาตรา ๔๔ และในหมวด ๓ ว่าด้วยการสนับสนุนพรรคการเมือง ส่วนที่ ๑ การบริจาคแก่พรรคการเมือง มาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๕ เพราะล้วนเป็นการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนทั้งสิ้น ส่วนการกระทำที่ผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักรได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ถึง ๑๑๘ เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ซึ่งถือว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

- ๓๕ -

ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

กรณีที่มีผู้ร้องนำเอาบทบัญญัติในลักษณะ همینประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาและตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) มาเป็นเหตุผลว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ไม่ชอบด้วยเหตุผล ขัดต่อเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งเพียงเพื่อใช้บังคับในช่วงที่มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น อันถือว่าเป็นกฎหมายเฉพาะที่มีบทลงโทษผู้กระทำความผิดในตัวเองอยู่แล้ว มิใช่กฎหมายเกี่ยวกับความผิดอันเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันจะเป็นผลให้ผู้ร้องนำมาอ้างเพื่อยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในคดีนี้ อีกทั้งยังเป็นการกระทำที่ไม่ได้อยู่ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หมวด ๒ และหมวด ๓ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การกระทำของนายถาวรตามที่ผู้ร้องกล่าวหาว่าขัดขวางไม่ให้ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเข้าไปใช้สิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง ก็ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้เป็นความผิดแต่อย่างใด หากจะเป็นความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขัง อันเป็นความผิดฐานเสื่อมเสียอิสรภาพ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๕ ก็เป็นความผิดต่อส่วนตัว เป็นความผิดอันยอมความได้ มิได้กระทบต่อความมั่นคงของรัฐ

ต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญชี้ขาดข้อกฎหมายว่า เมื่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขได้ประกาศยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่

- ๔๐ -

๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ประกาศดังกล่าวมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายที่ต้องถือปฏิบัติทันที จึงเป็นผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นผลบังคับตามไปด้วย และคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขก็ได้ประกาศยกเว้นให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มีผลใช้บังคับได้ต่อไปดังเช่นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๓ และฉบับที่ ๑๕ การกระทำใด ๆ ที่ผู้ร้องระบุว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ จึงเป็นข้อกล่าวหาที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายต่อไป ผู้ร้องไม่มีอำนาจนำเอาข้อเท็จจริงในส่วนนี้ไปเกี่ยวโยงว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) เพื่อเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

ทางใต้สวน คณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้คู่กรณีนำพยานบุคคลเข้าเบิกความ รวม ๑๒ นัด เป็นพยานผู้ร้อง รวม ๓๒ ปาก เข้าใต้สวน ๙ นัด เป็นพยานผู้ถูกร้องที่ ๑ รวม ๒๗ ปาก โดยมีพยานร่วมกับผู้ร้องรวมอยู่ด้วย ๗ ปาก เข้าใต้สวน ๕ นัด ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้ ทั้งคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องใต้สวนพยานของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงให้งดใต้สวนพยานผู้ถูกร้องที่ ๒

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ทางใต้สวนแล้ว เห็นสมควรวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายตามคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒

ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจพิจารณาพิพากษาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ การยื่นคำร้องของผู้ร้องที่ผู้ร้องนำมาเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องทั้งสองก่อน รวม ๔ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นข้อ ๑ มีว่า การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นอันสิ้นสุดลงตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๕ มีผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ สิ้นผลบังคับไปด้วยหรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดข้อกฎหมายเบื้องต้นว่า การที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๕ และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลงตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ และไม่ได้ประกาศยกเว้นให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป จึงเป็นผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ สิ้นผลบังคับตามรัฐธรรมนูญไปด้วย ทำให้การกระทำใด ๆ ที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้เป็นความผิด จึงไม่เป็นความผิดตามกฎหมายอีกต่อไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคสอง ดังนั้น การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยระบุว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ จึงเป็นข้อกล่าวหาที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายต่อไป ผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจนำข้อเท็จจริงส่วนนี้ไปเกี่ยวโยงว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) เพื่อเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

- ๔๒ -

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นกฎหมายที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติให้ตราขึ้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการของรัฐในการสนับสนุนการเลือกตั้ง การแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้ง การอำนวยความสะดวกในการไปเลือกตั้ง และการเสียสิทธิเลือกตั้ง โดยมีสาระสำคัญตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๒๖ (๑) ถึง (๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงเป็นกฎหมายที่มีเนื้อหาสาระเป็นการขยายความบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติทั่วไปในระบบกฎหมายไทยมีกระบวนการในการตราและการแก้ไขเพิ่มเติมเช่นเดียวกันตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๔ มาตรา ๑๖๕ ถึงมาตรา ๑๗๘ และมาตรา ๑๑๓ ทั้งยังมีกระบวนการในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกันด้วย คือ ตามมาตรา ๒๖๒ ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงมีศักดิ์หรือสถานะทางกฎหมายเท่ากับพระราชบัญญัติทั่วไป การยกเลิกหรือการทำให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นผลบังคับ จึงต้องใช้กระบวนการเดียวกัน กล่าวคือ ต้องมีกฎหมายยกเลิกหรือมีกฎหมายใหม่ออกมาใช้บังคับแทน ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อพิจารณาตามประเพณีการปกครองของประเทศไทยในอดีต เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสิ้นสุดลงภายหลังการเข้ายึดอำนาจการปกครอง หากคณะผู้เข้ายึดอำนาจการปกครองไม่ประสงค์ให้กฎหมายที่มีเนื้อหาสาระเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับต่อไป ก็จะมีประกาศหรือคำสั่งให้ยกเลิก ดังเช่น เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช ๒๔๕๕ สิ้นสุดลงโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ คณะปฏิวัติก็ได้ออกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๘ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๐๑ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๔๕๘ เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๐๑ สิ้นสุดลงโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ คณะปฏิวัติก็ได้ออกประกาศของคณะปฏิวัติ

- ๔๓ -

ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๑๑ และเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ สิ้นสุดลงโดยคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๕ คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินก็ได้ออกคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๖ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๑๕ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๑๗ หรือหากผู้เข้ายึดอำนาจการปกครองจะให้กฎหมายที่มีเนื้อหาสาระเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับต่อไป ก็จะมีประกาศระบุโดยชัดแจ้งว่าไม่ได้ยกเลิกกฎหมายฉบับนั้น ดังเช่น เมื่อคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติเข้ายึดอำนาจการปกครอง ได้ออกประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๐ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ว่า เพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยดำเนินไปอย่างต่อเนื่องภายหลังที่สถานการณ์เข้าสู่ภาวะปกติ จึงยังไม่ยกเลิกพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ สำหรับกรณีนี้ภายหลังคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เข้ายึดอำนาจการปกครองเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ แล้ว คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มิได้มีคำสั่งให้ยกเลิกหรือออกกฎหมายใหม่มาใช้บังคับแทนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่มีประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๔ ให้ศาลทั้งหลาย นอกจากศาลรัฐธรรมนูญ คงมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามบทกฎหมาย ซึ่งมีความหมายว่าบทกฎหมายทั้งปวงที่มีผลใช้บังคับก่อนการเข้ายึดอำนาจการปกครองของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ต่อไป พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงมิได้สิ้นผลใช้บังคับไปพร้อมกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ที่เกิดขึ้นก่อนการสิ้นสุดลงของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงยังมิได้ระงับสิ้นไป และการกระทำอันเป็น

- ๔๔ -

ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็ยังคงเป็นความผิดต่อไปด้วย

ประเด็นข้อ ๒ มีว่า ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัยอำนาจการสืบสวนสอบสวนที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาโดยที่สำนักงานการสืบสวนสอบสวนนั้น ไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๖๗ ได้หรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยืนยันแจ้งแก้ข้อกล่าวหาว่า หลังจากมีผู้ร้องเรียนว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ทำผิดกฎหมายคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาสอบสวน เมื่อคณะกรรมการได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเสร็จแล้วจึงเสนอสำนักงานการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้จัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดตามระเบียบดังกล่าวข้อ ๖๗ กลับปรากฏว่าพลตำรวจเอก วาสนา ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียงผู้เดียวใช้อำนาจหน้าที่โดยพลการส่งสำนักงานการสืบสวนสอบสวนให้ผู้ร้องยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นคำร้องที่ไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบข้างต้น ย่อมเป็นคำร้องที่ไม่ชอบ นายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

พิจารณาแล้วเห็นว่า ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นระเบียบที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ (๖) และ (๗) และ มาตรา ๑๕ ซึ่งมาตรา ๑๐ บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้(๖) สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (๗) ตั้งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง

หรือสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ ในหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด” ส่วนมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่มีเหตุให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือ ข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก สภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ดำเนินการโดยพลัน” และมาตรา ๑๕ วรรคท้ายบัญญัติว่า “วิธีการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาด ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” บทบัญญัตินี้ดังกล่าวจึงเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่ใช่อำนาจ หน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมือง แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง จะบัญญัติให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนพรรค การเมืองก็ตาม แต่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวก็บัญญัติอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งและ นายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ต่างหากจากกัน เช่น กรณีตามมาตรา ๕๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองและควบคุมดูแลใช้จ่ายเงินหมุนเวียน และมาตรา ๖๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนในด้าน ต่าง ๆ เพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งกำหนด แต่ในเรื่องการยุบพรรคการเมือง มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “เมื่อปรากฏ ต่อนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่าพรรค การเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๖๖ ให้นายทะเบียนแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมหลักฐาน ถ้าอัยการสูงสุด เห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุด ไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจาก นายทะเบียนและผู้แทนจากอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุด

- ๔๖ -

เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นำทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง” ตามบทบัญญัติดังกล่าว การแจ้งต่อผู้ร้องเพื่อให้ยุบพรรคการเมืองจึงเป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมืองโดยเฉพาะ ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และแม้ว่าเรื่องนี้พลตำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้งจะได้ลงนามในคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๒๐๑/๒๕๔๕ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารท้ายคำร้องของผู้ร้อง อันเป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดที่มีนายสุริยา ทรงวิทย์ เป็นประธานอนุกรรมการก็ตาม ก็ต้องถือว่าการดำเนินการของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นการดำเนินการตามคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมือง มิใช่เป็นการดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองใช้อำนาจดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ จึงไม่ต้องเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ทั้งการดำเนินการของนายทะเบียนพรรคการเมืองในกรณีนี้ ก็ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบใดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย ผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

อนึ่ง ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งแจ้งแก้ข้อกล่าวหาเป็นประเด็นที่ต่อเนื่องกันไว้ด้วยว่า ผู้ร้องได้ใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาสำนวนการสืบสวนสอบสวนที่พลตำรวจเอก วาสนา ส่งมาให้ดำเนินการโดยใช้เวลาเพียงชั่วข้ามคืนในการพิจารณาเอกสารสำนวนซึ่งมีสาระรายละเอียดเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบนั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏจากเอกสารท้ายคำร้องของผู้ร้องว่าพลตำรวจเอก วาสนา นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทพพ) ๐๔๐๑/๒๓๗ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ ถึงผู้ร้อง แจ้งให้พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ผู้ร้องมีคำสั่งในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ นั้นเองว่าให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุด

- ๔๓ -

ดำเนินการตามความในมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตามคำสั่งอัยการสูงสุดที่ ๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ พิจารณา ต่อมาคณะกรรมการเสนอเรื่องให้ผู้ร้องแล้วผู้ร้องจึงได้ยื่นคำร้องคดีนี้ต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ แสดงว่าคณะกรรมการที่ผู้ร้องแต่งตั้งและผู้ร้องมีเวลาในการพิจารณาคดีนี้ถึงประมาณ ๑๐ วัน ไม่ใช่เวลาเพียงชั่วข้ามคืนดังที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้าง แม้จำนวนจะมีถึงเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า ก็ไม่ถือว่าเป็นการใช้ดุลพินิจยื่นคำร้องที่ไม่ชอบแต่อย่างใด

ประเด็นข้อ ๓ มีว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ หรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า คดีนี้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นเรื่องต่อผู้ร้องให้พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ โดยมีข้อกล่าวหารวมทั้งสิ้น ๘ ประการ ผู้ร้องพิจารณาแล้วยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นพ้องกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมือง เพียง ๔ ประการ ซึ่งตามกฎหมายบัญญัติให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากผู้ร้องเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้ผู้ร้องเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง แต่การยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในคดีนี้ไม่ได้ดำเนินการเช่นนั้น จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๖๖ ให้นายทะเบียนแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมหลักฐาน ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้ง

คณะทำงานชั้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง” จากบทบัญญัติดังกล่าว เมื่อผู้ร้องได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องย่อมมีดุลพินิจที่จะยื่นหรือไม่ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้ ซึ่งการที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งบัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตั้งคณะทำงาน โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้แทนจากผู้ร้อง เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป หากคณะทำงานหาข้อยุติเกี่ยวกับการยื่นคำร้องไม่ได้ ก็ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้เอง กรณีที่จะต้องมีการดำเนินการตามมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง โดยตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานนี้ เป็นกรณีที่เมื่อผู้ร้องได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้วผู้ร้องใช้ดุลพินิจไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ยุบพรรคการเมืองนั้นเลย แต่กรณีตามคำร้อง ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว เพียงแต่ไม่ได้ยื่นเหตุอันเป็นที่มาแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ทุกเหตุที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งมา การยื่นคำร้องของผู้ร้องจึงเป็นไปตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ดังนั้น การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ด้วยเหตุเพียง ๔ ประการ จึงไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ แต่อย่างใด

ประเด็นข้อ ๔ มีว่า การที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัย ว่าเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ นั้น เป็นเหตุให้การกล่าวหาของผู้ร้องที่ได้กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นการฝ่าฝืน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ตกไปหรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่าเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัยว่า เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ แล้ว การกล่าวหาของผู้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๖๗ ก็น่าจะตกไปด้วย เพราะคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญถือเป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๘

พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ วินิจฉัยว่า การดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัย มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดวันเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๕ ในการจัดการเลือกตั้ง ตลอดจนการดำเนินการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งดังกล่าว จึงเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง การประกาศผลการเลือกตั้ง มีผลเป็นการเพิกถอนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามประกาศผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว มีผลต่อการดำเนินการทั้งหลายที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หากได้มีผลเป็นการยกเลิกหรือเพิกถอนการกระทำของพรรคการเมืองที่เป็นเหตุแห่งการยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ที่ผู้ร้องอ้างมาเป็นเหตุขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ หากการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ เข้าเหตุตามกฎหมายอันจะถูกยุบพรรคแล้ว แม้การกระทำนั้นจะเกิดขึ้นในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ ก็ไม่เกี่ยวกับการดำเนินการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญตาม

- ๕๐ -

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด คณะตุลาการรัฐธรรมนูญย่อมมีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ร้องที่ ๒ ได้ คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ร้องที่ ๒ ในข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น

ประเด็นตามคำร้องของผู้ร้องที่ว่า ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ กระทำการตามที่ถูกกล่าวหา อันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคตามคำร้องหรือไม่ พิจารณาคำร้องของผู้ร้องแล้ว คดีมีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยเป็นลำดับ ดังนี้

ข้อ ๑ ผู้ร้องที่ ๑ จัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคະແນນนิยมของพันธมิตรเพื่อไทย ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรค และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และชักจูงให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้งหรือไม่

ข้อ ๒ ผู้ร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กี่สุน นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้ง อันเป็นความเท็จหรือไม่

ข้อ ๓ ผู้ร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายบรรชวริทธิ์ ตันติภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคไทยรักไทยว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้ง อันเป็นความเท็จ เพื่อให้เข้าใจผิดในคະແນນนิยมของนายสุวัจน์หรือพรรคไทยรักไทยหรือไม่

ข้อ ๔ ผู้ร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปีพมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคผู้ร้องที่ ๒ หรือไม่

ข้อ ๕ ผู้ร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จให้แก่นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ครบ ๕๐ วัน นำไปเป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือไม่

- ๕๑ -

ข้อ ๖ การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ เป็นเหตุอันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ตามคำร้องหรือไม่

ประเด็นข้อ ๑ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรค และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และชักจูงให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้งหรือไม่

ในประเด็นข้อนี้ ข้อเท็จจริงที่ไม่ได้โต้เถียงกันฟังได้ว่า ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๘ พรรคไทยรักไทย โดยพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นหัวหน้าพรรค ได้รับเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรข้างมากเด็ดขาดจัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียวโดยมีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี และผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร จนกระทั่งได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ กำหนดให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน อดีตพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรประกาศไม่ส่งสมาชิกพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ พรรคไทยรักไทย เพียงพรรคเดียวที่ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบ ๕๐๐ คน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๙๘ โดยแบ่งเป็นผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ ๑๐๐ คน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๔๐๐ คน ตามจำนวนเขตเลือกตั้งทั่วประเทศ พรรคการเมืองอื่นนอกจากนั้นส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อไม่ครบจำนวน ๑๐๐ คน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพียงบางเขตเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๙ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง กล่าวหาการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทยว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณ ทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันเดียวกัน นายสุเทพ เลาชาธิกร พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวโจมตีการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ว่าเป็น

- ๕๒ -

ระบอบทักษิณ โดยนอกจะกล่าวหาในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์แล้วยังกล่าวโจมตีว่าระบอบดังกล่าวเป็นระบอบที่พันตำรวจโท ทักษิณ คும்อำนาจการตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบบรัฐสภา ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริตคอร์รัปชัน นี้อารายณ์บั้งหลวง และตามที่ได้มีกรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ในระหว่างวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ เช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ รวมทั้งนายถาวร กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้จัดทำแผ่นปลิวที่มีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตรประเทศชาติสูญเสียวางอย่างใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...”

ปัญหามีว่า การกระทำของนายอภิสิทธิ์ นายสุเทพ กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวเป็นการสร้างคำว่า “ระบอบทักษิณ” อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือ จงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรค และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และชักจูงใจให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้งหรือไม่ ในประเด็นนี้ได้ความว่า ก่อนมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ปรากฏว่ารัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณ ประสบกับวิกฤตการณ์ทางการเมืองอย่างต่อเนื่องจนมีการคาดการณ์ถึงทางออกของรัฐบาลเพื่อแก้สถานการณ์ทางการเมืองในขณะนั้นว่าพันตำรวจโท ทักษิณ อาจลาออกหรือยุบสภาผู้แทนราษฎร แต่พันตำรวจโท ทักษิณ ได้ประกาศและปราศรัยในสถานที่ต่าง ๆ ยืนยันว่ารัฐบาลจะไม่ลาออกหรือยุบสภาผู้แทนราษฎร แม้กระทั่งในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ก่อนที่จะมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรเพียง ๑๕ วัน พันตำรวจโท ทักษิณ ก็ยังกล่าวว่าจะไม่มีการลาออก จะไม่ยุบสภา ตามเอกสารหมาย ถ. ๕ และ ถ. ๖ แต่ในที่สุดพันตำรวจโท ทักษิณ ก็

- ๕๓ -

แก้ปัญหาวิกฤติการณ์ทางการเมืองด้วยการประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ โดยกำหนดให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีเวลาเตรียมการเลือกตั้งให้พรรคการเมืองต่าง ๆ เพียง ๓๗ วัน ภายหลังจากผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน ซึ่งเป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้านร่วมกันประกาศไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ และพรรคไทยรักไทยได้ออกสารไทยรักไทยตามเอกสารหมายเลข ๘ มีข้อความกล่าวพาดพิงพรรคร่วมฝ่ายค้านทั้งสามพรรคดังกล่าว พรรคร่วมฝ่ายค้านก็ได้ออกจดหมายเปิดผนึกชี้แจงและแสดงความคิดเห็นในลักษณะที่กล่าวหาพรรคไทยรักไทยบิดเบือนข้อเท็จจริงและใส่ร้ายพรรคร่วมฝ่ายค้าน โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการยุบสภาผู้แทนราษฎร เหตุผลที่พรรคร่วมฝ่ายค้านไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง การใช้อำนาจทำลายดุลการตรวจสอบ ตลอดจนชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับต้นเหตุของปัญหาต่าง ๆ ในการบริหารราชการแผ่นดินของพันตำรวจโท ทักษิณ โดยใช้ถ้อยคำว่า “ระบอบทักษิณ” ตามเอกสารหมายเลข ๑ ก็ยิ่งทำให้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในระหว่างพรรคการเมืองดังกล่าวทวีความรุนแรงขึ้น ประกอบกับมีกลุ่มนักวิชาการ กลุ่มพลังประชาชน ทั้งที่สนับสนุนและต่อต้านพันตำรวจโท ทักษิณ ออกมาเคลื่อนไหวชุมนุมในที่สาธารณะ โดยมีข้อเรียกร้องลักษณะต่าง ๆ อันแสดงให้เห็นชัดเจนถึงความขัดแย้งกันในทางความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกออกเป็นสองฝ่ายอย่างไม่เคยมีมาก่อน โดยเฉพาะพรรคการเมือง นักการเมือง นักวิชาการ กลุ่มพลังประชาชนที่เป็นฝ่ายตรงข้ามหรือต่อต้านพันตำรวจโท ทักษิณ ได้จัดเวทีปราศรัยโดยนำเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพันตำรวจโท ทักษิณ โดยตรงมาเป็นประเด็นหรือหัวข้อกล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ และพรรคไทยรักไทย ไม่ว่าปัญหาการบริหารราชการแผ่นดินของพันตำรวจโท ทักษิณ โดยใช้คำว่า “ระบอบทักษิณ” ปัญหาการแทรกแซงองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ การครอบงำวุฒิสภา และปัญหาการทุจริตต่อราษฎรบังหลวงในรัฐบาล เป็นต้น ประเด็นในเรื่อง “ระบอบทักษิณ” นั้น ได้ความตามทางไตสวนพยานผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้เป็นผู้บัญญัติคำว่า “ระบอบทักษิณ” แต่เป็นคำนิยามทางการเมืองที่นักวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์ นักรัฐศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ เช่น นายธีรยุทธ บุญมี ดร.เกษียร เตชะพีระ และดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ ได้กล่าวไว้ในงานศึกษาวิจัยของตนตามเอกสารหมายเลข ๕ โดย ดร.เกษียร เตชะพีระ ได้กล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” มาตั้งแต่ปี

๒๕๔๖ ในการปาฐกถาเรื่อง “๒ ปี ระบอบทักษิณกับสถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย” นายอภิสิทธิ์ได้ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นที่ พยานและผู้ถูกร้องที่ ๑ มีความเห็นเช่นเดียวกับนักวิชาการและสื่อมวลชนทั่วไปว่า หมายถึงวิธีการดำเนินการทางการเมืองและการบริหารประเทศที่ยึดตัวตนและยึดแนวคิดของพันตำรวจโท ทักษิณเป็นหลัก ขาดความเคารพในเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะหลักการขององค์กรตรวจสอบและถ่วงดุลโดยองค์กรอิสระและประชาชน แต่เข้าไปแทรกแซงองค์กรอิสระ สื่อมวลชน องค์กรของรัฐแทบทุกองค์กร ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม สร้างความแตกแยกของคนในชาติอย่างไม่เคยพบมาก่อน และมีการทุจริตอย่างมโหฬาร สาเหตุที่พยานต้องกล่าวปราศรัยถึง “ระบอบทักษิณ” เพราะผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่าพันตำรวจโท ทักษิณประกาศยุบสภาโดยไม่ชอบด้วยเหตุผล การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณได้ก่อให้เกิดวิกฤตศรัทธาต่อประชาชนอย่างต่อเนื่อง เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ เหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนปัญหาการทุจริตประทุมิชอบที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและเกี่ยวข้องกับพันตำรวจโท ทักษิณโดยตรง ดังนั้น คำว่าระบอบทักษิณจึงเป็นถ้อยคำในลักษณะที่วิพากษ์วิจารณ์พันตำรวจโท ทักษิณ โดยเฉพาะของบรรดานักวิชาการและสื่อมวลชนทั่วไปที่แสดงความเห็นเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินของพันตำรวจโท ทักษิณ ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มิได้มีความหมายที่แสดงถึงระบอบการปกครองทำนองเช่นอย่างคำว่าระบอบประชาธิปไตยหรือระบอบเผด็จการที่สื่อความหมายให้ประชาชนเข้าใจว่าหมายถึงระบอบการปกครองประเทศ เพียงเป็นการนำชื่อของพันตำรวจโท ทักษิณ มาใช้เพื่อง่ายแก่การเรียกขานและทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจได้ทันทีเมื่อมีการกล่าวถึง โดยหาได้มีวิญญูชนคนใดที่เข้าใจว่าระบอบทักษิณเป็นระบอบการปกครองอีกรูปแบบหนึ่งไม่

ประเด็นคำกล่าวของนายอภิสิทธิ์ที่ว่า วันนีัระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้วนั้น ในปัญหานี้ นายอภิสิทธิ์ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นที่ พยานชี้แจงและให้ข้อเท็จจริงแก่ประชาชนโดยชี้ให้เห็นถึงการกระทำของนายกรัฐมนตรีและการบริหารบ้านเมืองที่เป็นปัญหา โดยพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ให้ความสำคัญแก่รัฐสภาในการประชุมในนัดที่มีความสำคัญ เช่น การประชุมเพื่อพิจารณางบประมาณแผ่นดิน พันตำรวจโท ทักษิณ กลับไปต่างจังหวัดเพื่อพบกับประชาชน

- ๕๕ -

ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา แม้จะปรากฏว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาได้ตั้งกระทู้ถามพันตำรวจโท ทักษิณ เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินแทบทุกนัดของการประชุม แต่พันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้และไม่ยอมมาตอบกระทู้ถามของสมาชิกรัฐสภา ปรากฏตามรายงานการตั้งกระทู้ที่พันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ยอมตอบในสภาของสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ ๒๑ ระหว่างปี ๒๕๔๔ ถึง ๒๕๔๘ ซึ่งพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี มีการเสนอกระทู้ทั้งหมด ๓๒๐ เรื่อง ถามเจาะจงนายกรัฐมนตรี ๒๒๕ เรื่อง นายกรัฐมนตรีตอบเพียง ๖ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๔ เท่านั้น และสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ ๒๒ ระหว่างปี ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี มีการตั้งกระทู้ถามนายกรัฐมนตรีทั้งหมด ๓๔ เรื่อง แต่นายกรัฐมนตรีไม่ตอบกระทู้แม้แต่เรื่องเดียว ตามรายการกระทู้ถามสดเอกสารหมายเลข ถ.๑๑ และยังมีการใช้เสียงข้างมากในสภาผลักดันให้กฎหมายที่รัฐบาลเสนอผ่านสภาผู้แทนราษฎรทั้ง ๆ ที่กฎหมายนั้นมีข้อผิดพลาด จนเป็นผลให้พระราชบัญญัติบางฉบับไม่ได้รับการโปรดเกล้าฯ ลงพระปรมาภิไธย สอดคล้องกับบทความของนายอุทัย พิมพ์ใจชน อดีตประธานรัฐสภาและสมาชิกพรรคไทยรักไทย ในหนังสือรู้ทันทักษิณ ๔ เอกสารหมายเลข ถ. ๑๐ ว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ไปประชุม หรือไปประชุมแต่ไม่เข้าห้องประชุม บางวันประชุมสภาแต่กลับหาเรื่องไปพบปะราษฎรจนนายอุทัยแสดงความรู้สึกว่ “ถ้าอย่างนี้จะมิสภาไปทำไม โดยส่วนตัวผมเสียความรู้สึกมาก เพราะทำให้ระบบสภาของเราไม่มีความหมาย สะท้อนที่เขาพูดว่าประชาธิปไตยเป็นเพียงเครื่องมือของเขา ผมไม่แสบปี่มาก” นอกจากนี้ บทความในหนังสือดังกล่าว ยังแสดงความรู้สึกของนายอุทัยในการประชุมพิจารณาร่างกฎหมายของรัฐบาลอีกว่า ผู้แทนราษฎรได้ทักท้วงนำเสนอข้อเท็จจริงใหม่ ๆ แต่วิปรัฐบาลมักจะตั้งคำถามว่าพรรคส่งมาอย่างนี้ ก็จะเอาอย่างนี้ให้ได้ หลายเรื่องทำงานเสีย แทนที่จะปรับเปลี่ยน และจะทำให้วุฒิสภาทำงานน้อย ไม่เสียเวลามาก แต่ก็ไม่ได้ไม่ปรับ ไม่แก้ เมื่อใช้มติพรรคเป็นตัวกำหนดกฎหมาย มติพรรคก็เป็นเพียงมติของคนไม่กี่คนในพรรค ในที่สุด ก็เป็นคนไม่กี่คนที่กำหนดกฎหมาย ทำอย่างนี้ ระบบสภาก็ไม่มีความหมาย

ปัญหาเรื่องการแทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา นายอภิสิทธิ์ทำบันทึกล้อคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ว่า ตลอดระยะเวลา ๕ ปี ที่พันตำรวจโท ทักษิณเป็นนายกรัฐมนตรี ปรากฏ

- ๕๖ -

ข้อเท็จจริงว่า องค์การอิสระทั้งหลายตามรัฐธรรมนูญ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ถูกแทรกแซง ครอบงำ โดยอำนาจฝ่ายการเมืองมาโดยตลอด ตั้งแต่กระบวนการสรรหา การแต่งตั้ง การพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด จนทำให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์การอิสระดังกล่าว ขาดความเป็นอิสระและเที่ยงธรรม เป็นการทำลายเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พฤติกรรมการแทรกแซงองค์การอิสระดังกล่าวเกิดขึ้น โดยการกระทำของพันตำรวจโท ทักษิณและบุคคลใกล้ชิดเองในหลายกรณี เช่น ติดต่อบังคับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหลายคนเพื่อขอความช่วยเหลือให้พันตำรวจโท ทักษิณ พ้นผิดจากคดีชุกหุ้ม โดยเสนอผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญบางคนในส่วนของวุฒิสภานั้น เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าพันตำรวจโท ทักษิณได้เข้าไปแทรกแซงและครอบงำการทำงานของวุฒิสภา เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาเสียงข้างมากมีมติในหลายเรื่องเป็นไปตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลตลอดมา อาทิเช่น การลงมติเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในองค์การอิสระต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ได้มีการลงมติตามที่รัฐบาลต้องการทุกครั้ง และเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าสมาชิกวุฒิสภาลงมติโดยมีการกำหนดตัวบุคคล (บล็อกโหวต) ตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณและรัฐบาลพรรคไทยรักไทย โดยมีพยานสนับสนุน ก็คือนายนิพนธ์ วิสิทธิ์ยุทธศาสตร์ ซึ่งเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอ่างทอง ๔ สมัย ตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ ถึง ๒๕๓๕ สมาชิกวุฒิสภาตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ ถึง ๒๕๔๕ ครั้งสุดท้ายดำรงตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา (วิปวุฒิสภา) และรองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่าการเลือกตั้งประธานวุฒิสภาแทนพลตรี มนูญกฤต รูปขจร ที่ลาออกเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๓ มีผู้ได้รับการเสนอชื่อ ๕ คน คือ พลตรี มนูญกฤต นายพนัส ทศนิยานนท์ พลเอก วิชา ศิริธรรม พยาน และนายสุชน ชาลีเครือ ซึ่งพันตำรวจโท ทักษิณให้การสนับสนุน และบุคคลที่มีโอกาสจะได้รับเลือกมีเพียง ๓ คน คือ พลตรี มนูญกฤต พยาน และนายสุชน กลุ่มผู้สนับสนุนแต่ละฝ่ายจึงแยกเป็น ๓ กลุ่ม สำหรับบุคคลผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานวุฒิสภาจะต้องได้คะแนนเสียงถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาร่วมประชุม มิฉะนั้นจะต้องมีการเลือกใหม่ในรอบสองระหว่างผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดและตำแหน่งรองลงมา ผู้ที่ได้รับเลือกด้วยคะแนนสูงสุดก็จะได้รับเลือกให้ดำรง

- ๕๗ -

ตำแหน่งประธานวุฒิสภาต่อไป และหากมีการเลือกในรอบสองระหว่างพยานหรือพลตรี มนูญกฤต กับ นายสุชน สมาชิกกลุ่มที่สนับสนุนพยานหรือพลตรี มนูญกฤต ก็จะลงคะแนนให้พลตรี มนูญกฤต หรือ พยาน แล้วแต่กรณี จะทำให้ นายสุชนไม่ได้รับเลือก แต่พันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ต้องการให้พลตรี มนูญกฤต หรือพยานได้รับเลือก เพราะพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นฝ่ายตรงข้ามกับพลตรี มนูญกฤตอย่าง ชัดเจน ส่วนพยานเป็นเพื่อนกับนายชวน หลีกภัย และไม่สามารถสั่งการได้ เมื่อพันตำรวจโท ทักษิณ เกรงว่านายสุชนจะไม่ได้รับเลือก จึงได้ให้นายศรีเมือง เจริญศิริ สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดมหาสารคาม คนสนิทพันตำรวจโท ทักษิณมาเจรจาขอให้พยานถอนตัวจากการสมัครชิงตำแหน่ง พยานตอบปฏิเสธ และแจ้งว่าไม่ต้องมาพูดเรื่องนี้อีก ต่อมาพันตำรวจโท ทักษิณพูดขอร้องให้นายวิกรม อัยศิริ มาเจรจากับพยานเพื่อให้ถอนตัว พร้อมกล่าวว่า คนเป็นพ่อค้ายักธุรกิจ อยากเป็นพวกกับรัฐบาลทั้งนั้น ไม่มีใครอยากอยู่ฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาล เนื่องจากนายวิกรมเป็นเจ้าของธุรกิจโรงแรมในประเทศพม่าและ ประกอบธุรกิจสายการบินภูเก็ตแอร์ จะต้องมีการติดต่อกับกระทรวงคมนาคม ซึ่งมีนายสุริยะะ จึง รุ่งเรืองกิจ เป็นรัฐมนตรีว่าการ ทั้งนายสุริยะะได้โทรศัพท์สอบถามนายวิกรมถึงผลการเจรจาระหว่าง นายวิกรมกับพยานด้วย พยานเกรงว่าธุรกิจของนายวิกรมซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของพยานและมีส่วน สนับสนุนให้พยานสมัครชิงตำแหน่งประธานวุฒิสภาจะได้รับความเสียหายหรือผลกระทบ พยานจึง ยอมถอนชื่อออกจากการลงสมัคร เพื่อหลีกเลี่ยงให้นายสุชน ในที่สุดนายสุชนก็ได้รับเลือกให้ดำรง ตำแหน่งประธานวุฒิสภาด้วยคะแนน ๕๕ คะแนน จากจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาประชุมทั้งหมด ๑๕๘ คน เท่ากับกึ่งหนึ่งพอดี หากพยานไม่ถอนตัว โอกาสที่นายสุชนจะได้รับการคัดเลือกดังกล่าว ย่อมเป็นไปได้ยาก

นอกจากนี้ นายนิพนธ์ได้เบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นใน ประเด็นเกี่ยวกับการเลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระของวุฒิสภาอีกว่า ผลของคะแนน บุคคลตามที่ถูกกำหนดไว้มักจะได้รับการเลือก เช่น ในการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๔ (สมัยสามัญ ทั่วไป) เป็นพิเศษ เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ได้มีการเลือกผู้สมควรดำรงตำแหน่ง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คือ นายวิสุทธิ์ โภธิแทน นายวิเชียร วิริยะประสิทธิ์ นายประดิษฐ์ ทรงฤกษ์ พลตำรวจเอก วุฑฒิชัย ศรีรัตนวุฒติ นายขงยุทธ กปิลกาญจน์

- ๕๘ -

นายชิดชัย ปานิชพัฒน์ และนายเชาว์ อรรถมานะ โดยพลตำรวจเอก วุฑฒิชัยได้รับการเลือกเป็นประธานกรรมการ และจะสังเกตได้ว่ามีข้าราชการตำรวจได้รับการเลือกเข้ามาเป็นกรรมการในองค์กรอิสระ เช่น พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวโช ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุนและสนิทสนมกับพันตำรวจโท ทักษิณ ทั้งที่ในอดีตวุฒิสภาก่อนจะไม่มีข้าราชการตำรวจได้รับการคัดเลือกเข้ามาเป็นกรรมการในองค์กรอิสระต่าง ๆ หรือในคราวการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันอังคารที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ที่ประชุมลงมติเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่กรรมการสรรหาฯ เสนอรายชื่อมา ๑๘ คน เพื่อให้วุฒิสภาคัดเลือกให้เหลือ ๕ คน และปรากฏว่าพลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ ซึ่งเป็นผู้ได้รับการเลือกคนหนึ่งขอถอนตัว ทำให้บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อขาดไป ๑ คน ไม่ครบจำนวน ๑๘ คน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ วุฒิสภาก็ยังคงยืนยันให้ลงมติเลือก แม้จะมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์และคัดค้านจากสมาชิกวุฒิสภาหลายคน แต่ที่ประชุมได้มีมติเลือกจากจำนวนดังกล่าว ๕ คน คือ พลตำรวจโท วันชัย ศรีนวลนัต นายไสว จันทะศรี นายศิวัช แสงมณี นายสมศักดิ์ แก้วสุทธิ พลตำรวจเอก ดร.สุเมธ โสคติพันธุ์ นายสุรพล เอกโยคยะ พลเอก เกษมชาติ นเรศเสนีย์ นายสมโภชน์ กาญจนภรณ์ และนางเน่งน้อย ณ ระนอง โดยนายสุรพลเป็นที่นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทยและเป็นที่ยอมรับกันล่วงหน้าว่าได้รับการวางตัวให้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในที่สุดก็นำไปสู่การเริ่มต้นของกระบวนการสรรหาใหม่ และยังมีนายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่ามี การแทรกแซงวุฒิสภา โดยมีการจ่ายเงินให้วุฒิสภาบางคนเป็นรายเดือนหรือรายครั้ง คราวกรณีที่รัฐบาลมีความต้องการจะได้เสียงข้างมากในมติสำคัญ เช่น กรณีสรรหาบุคคลไปดำรงตำแหน่งสำคัญในองค์กรอิสระ หลักฐานที่จะเป็นเครื่องยืนยันได้โดยชัดเจนว่ารัฐบาลทักษิณแทรกแซงวุฒิสภานั้นก็คือ ผลการลงคะแนนเสียงของสมาชิกวุฒิสภาที่เลือกกรรมการองค์กรอิสระครั้งละหลายคน จะมีบัตรลงคะแนนที่มีคะแนนเสียงออกมาเหมือนกันหรือซ้ำกันครั้งละเป็นจำนวนมากกว่า ๘๐ คน ในการลงคะแนนเสียงในวาระใดก็ตามที่รัฐบาลต้องการให้เป็นไปตามที่รัฐบาลต้องการ ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เลยที่คะแนนเสียงของสมาชิกวุฒิสภาจะเหมือนหรือซ้ำกันเป็นจำนวนสูงถึง

- ๕๕ -

๘๐ เสียง หากไม่ได้มีการตกลงกันมาก่อน การที่คะแนนเสียงของวุฒิสภาเพื่อเลือกคนที่รัฐบาลมีความสัมพันธ์ด้วยออกมาเป็นเช่นนั้น จึงเป็นกรณีที่ชี้ชัดได้ว่ารัฐบาลเข้าแทรกแซงวุฒิสภาด้วยวิธีการดังกล่าวที่เรียกว่า “บล็อทโหวต”

ประเด็นเรื่องการแทรกแซงสื่อ นายโสภณ องค์กรณ์ สังกัดเครือข่ายเนชั่น และจัดรายการวิทยุคลื่นความถี่ ๕๐.๕ เอฟเอ็ม เป็นพยานเบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นที่เมื่อปี ๒๕๔๕ พยานและเพื่อนร่วมงานในเครือข่ายเนชั่นรวมทั้งสมาชิกในครอบครัวถูกเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสั่งให้ธนาคารพาณิชย์ตรวจสอบบัญชีเงินฝากเพื่อสืบหาตัวเลขการทำธุรกรรม โดยสงสัยว่าพยานและเพื่อนร่วมงานได้รับสินจ้างรางวัลจากกลุ่มบุคคลใดเพื่อเขียนข่าววิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลและบุคคลในรัฐบาล นักการเมืองและเครือข่ายพวกพ้องของพันตำรวจโท ทักษิณ หรือไม่ ทั้ง ๆ ที่ข้อกล่าวหาดังกล่าวไม่เข้าข่ายมูลฐานความผิดตามกฎหมายฟอกเงิน พยานกับเพื่อนร่วมงานได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง แต่เจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้สั่งให้ธนาคารพาณิชย์ยุติการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินดังกล่าวก่อนที่ศาลปกครองจะอ่านคำวินิจฉัยว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย อีกประการหนึ่งการจัดรายการวิทยุเวที ๑๐๑ คลื่นความถี่ ๑๐๑ เอฟเอ็ม ที่พยานเป็นผู้จัดรายงานข่าวสารและวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ในบ้านเมืองโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นผ่านทางโทรศัพท์ ซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นที่สนับสนุนและคัดค้านนโยบายของรัฐบาลนับแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นมา แต่ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๔๖ พยานก็ได้รับแจ้งจากเจ้าของรายการในทางอากาศโดยมีคำชี้แจงเพียงสั้น ๆ ว่า เป็นคำขอร้องจากเจ้าหน้าที่สถานีวิทยุโดยไม่มีเหตุผลเป็นรายละเอียด แต่เป็นที่รับรู้เข้าใจกันทั่วไปว่าเป็นคำสั่งจากผู้มีอำนาจทางการเมืองในขณะนั้น นอกจากนี้นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ให้ถ้อยคำตามบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นที่ พยานและโทรทัศน์ที่พยานเป็นผู้จัดรายการด้วยตนเองแม้จะเป็นรายการที่มีประชาชนรับฟังและรับชมเป็นจำนวนมาก รัฐบาลก็จะเข้ามาคุกคามและเปลี่ยนผังรายการที่พยานเป็นผู้ดำเนินรายการออกจากสถานีวิทยุหรือสถานีโทรทัศน์แล้วแต่กรณีจนหมดสิ้น เช่น รายการ “ขอคิดด้วยคน” รายการ “ลานบ้านลานเมือง” ทางสถานีโทรทัศน์สีช่อง ๕ อ.ส.ม.ท. รายการ “เหรียญสองด้าน” รายการ “ตามหา...แก่นธรรม” ทางสถานีโทรทัศน์สี

- ๖๐ -

ช่อง ๑๑ และรายการวิเคราะห์ข่าวการเมือง ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุ เอฟเอ็ม ๑๐๗ ถูกยกเลิกโดยอ้างว่าไม่มีคนฟัง ทั้งที่ประชาชนให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก และในฐานะที่พยานเป็นสมาชิกวุฒิสภาและดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชนของวุฒิสภา และเป็นโฆษกกรรมการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ของวุฒิสภา มีหน้าที่ตรวจสอบการกระทำของรัฐบาลที่ขัดต่อกฎหมาย ยังพบว่ารัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ได้แทรกแซงสื่อมวลชนหลายรายการ เช่น กรณีนางฟองสนาน จามรจันทร์ ข้าราชการกรมประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นผู้จัดรายการข่าวของวิทยุกรมประชาสัมพันธ์ แสดงความเห็นแตกต่างจากนโยบายของรัฐบาลและพันตำรวจโท ทักษิณ จึงถูกย้ายไปเป็นเจ้าหน้าที่กรมประชาสัมพันธ์ จังหวัดหนองบัวลำภู และไม่ได้จัดรายการข่าวทางวิทยุของกรมประชาสัมพันธ์อีกต่อไป กรณีนายสุทธิชัย หยุ่น จัดรายการ “เก็บตกจากเนชั่น” ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๕ อ.ส.ม.ท. และผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังได้อ้างส่งคำแถลงการณ์ของสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย และนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยในการสัมมนา “วันเสรีภาพสื่อโลก” เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ๓๕ ที่เรียกร้องให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงการใช้เสรีภาพของสื่อและเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน โดยเฉพาะในข้อมูลที่บุคคลในรัฐบาลใช้อำนาจแฝงและอำนาจต่อรองทางธุรกิจแทรกแซงสื่อ อันแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกของผู้มีวิชาชีพสื่อสารมวลชนทั่วไปโดยมิได้จำกัดแต่เฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่งว่า บุคคลในรัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณ มีพฤติกรรมแทรกแซงหรือคุกคามสื่อไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมอีกด้วย

ประเด็นเรื่องการทุจริต นี้อาชฎ์บังหลวง นอกจากผู้ถูกร้องที่ ๑ มีนายอภิสิทธิ์ เบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นถึงพฤติกรรมของรัฐบาลที่มีปัญหาเกี่ยวกับความไม่โปร่งใสในการบริหารราชการแผ่นดินโดยมีพฤติการณ์ส่อไปในทางทุจริตจนเกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมและสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น กรณีโครงการจัดซื้อเครื่องตรวจจับวัตถุระเบิดซีทีเอ็กซ์ และการประมูลงานก่อสร้างหรือติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในสนามบินสุวรรณภูมิ กรณีการปล่อยเงินกู้ให้รัฐบาลประเทศพม่าของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า (เอ็กซิมแบงก์) โดยไม่มีหลักประกันจากรัฐบาลพม่า และกระทรวงการคลังต้องชดเชยส่วนต่างของดอกเบี้ยให้ ภายหลังปรากฏว่ารัฐบาลพม่านำเงินดังกล่าวส่วนหนึ่งมาซื้อวัสดุอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมจากบริษัทธุรกิจของครอบครัวพันตำรวจโท ทักษิณ

- ๖๑ -

และว่าจ้างบริษัทผู้ใกล้ชิดของพันตำรวจโท ทักษิณ ไปปรับงานจ้างหลายโครงการในประเทศพม่า ตามข่าวในหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ และหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๕ เอกสารหมายเลข ถ.๗๓ และ ถ.๗๔ หรือปัญหาข้อสงสัยถึงการดำเนินธุรกิจของบริษัทในครอบครัวของพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ว่าจะการซื้อขายหุ้นระหว่างครอบครัวของพันตำรวจโท ทักษิณกับบริษัทเทมาเส็ก ประเทศสิงคโปร์ ที่มีข้อกล่าวหาในเรื่องการหลีกเลี่ยงภาษี กรณีบริษัทชินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งได้รับสัมปทานดำเนินธุรกิจดาวเทียม ที่มีข้อกล่าวหาในเรื่องได้รับการยกเว้นภาษี ตามหนังสือรู้ทันทักษิณ ๒ และข้อมูลจากเว็บไซต์ประชาชาติธุรกิจ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เว็บไซต์โพสต์ทูเดย์ และเดลินิวส์ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เอกสารหมายเลข ถ.๗๖, ถ.๗๗ และ ถ.๗๘ กรณีการเข้าไปถือหุ้นรายใหญ่ในสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ของบริษัทชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ที่มีข้อกล่าวหาในเรื่องเกี่ยวกับการลดค่าสัมปทาน ตามหนังสือรู้ทันทักษิณ เอกสารหมายเลข ถ.๕ เป็นต้น เหล่านี้นับว่าเป็นปัญหาที่ผู้คนในสังคมให้ความสนใจอย่างกว้างขวาง เฉพาะอย่างยิ่งเป็นปัญหาสำคัญเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประเทศชาติ จนในที่สุดเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้นำมาเป็นเหตุผลหนึ่งในการยึดอำนาจการปกครองประเทศจากรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณตามคำแถลงของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑ เอกสารหมายเลข ถ.๘๐ โดยมีความตอนหนึ่งว่า “...ประชาชนส่วนหนึ่งเคลือบแคลงสงสัยการบริหารราชการแผ่นดินอันส่อไปในทางทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างกว้างขวาง...” และยังปรากฏข้อเท็จจริงว่าโครงการดังกล่าวบางโครงการ ปัจจุบันคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐกำลังทำการสอบสวนเพื่อดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดอยู่ด้วย

ส่วนเรื่องการทำลายระบบคุณธรรมในการแต่งตั้งหรือโยกย้ายข้าราชการ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้อ้างส่งสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งปรากฏข่าวสารที่ผู้เกี่ยวข้องออกมาวิพากษ์วิจารณ์การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการที่ใช้ระบบอุปถัมภ์ มิได้ใช้ระบบคุณธรรมโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถและอาวุโส เช่นการแต่งตั้งพลเอก ชัยสิทธิ์ ชินวัตร ญาติผู้พี่ของพันตำรวจโท ทักษิณ ขึ้นดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกและ

- ๖๒ -

ผู้บัญชาการทหารสูงสุดข้ามอาวุธโสมายทหารคนอื่น รวมทั้งสนับสนุนนายทหารซึ่งสำเร็จเตรียมทหาร รุ่นสิบรุ่นเดียวกับพันตำรวจโท ทักษิณ และญาติพี่น้องให้ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ เป็นเหตุให้พลเอกมนตรี สุภาพร จเรทหารทั่วไป ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ ว่า “การเมืองแทรกแซงกองทัพ เป็นการทำลายประเพณีธรรมเนียมการแต่งตั้งนายทหาร มุ่งหวังส่งแต่ญาติและเพื่อนมาดำรงตำแหน่งสำคัญ ถือเป็นการบ่อนทำลายกองทัพ พฤติกรรมของนายกรัฐมนตรีนับเป็นการเนรคุณกองทัพ” ตามหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๕ เอกสารหมายเลข ๓๒ และยังสามารถนำไปกล่าวอ้างในที่ประชุมสภาสภาโหมอีกว่า ทหารเป็นเบี้ยล่างของนักการเมือง ตามข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๕ เอกสารหมายเลข ๔๑ หรือกรณีพลเรือเอก บรรณวิทย์ เก่งเรียน รองปลัดกระทรวงกลาโหม ให้สัมภาษณ์ในเรื่องการแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารที่ไม่เป็นธรรม มีการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง ตามหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๕ เอกสารหมายเลข ๔๕ ว่า “ปัจจุบันมีการแทรกแซงการแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารและกิจการภายในกองทัพ ทำให้กองทัพอ่อนแอ เพราะผู้ที่จะมาเป็นหัวหน้าหน่วยหรือผู้นำหน่วยต้องสามารถตอบสนองนักการเมือง ส่วนผู้ที่ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อตอบสนองคุณแผ่นดิน ก็ไม่มีโอกาสเป็นผู้บังคับบัญชา แต่ต้องอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของผู้ที่สนองนักการเมืองทำให้กองทัพอ่อนแอ...” หรือกรณีการแต่งตั้งพลตำรวจเอก เปรี้ยวพันธุ์ ดามาพงศ์ ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ที่คุณหญิงพจมาน ชินวัตรให้ขึ้นดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติข้ามนายตำรวจที่อาวุโสกว่า ตามเอกสารหมายเลข ๔๗ หรือการผลักดันให้นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ น้องเขยพันตำรวจโท ทักษิณกลับมาดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงยุติธรรมอีกวาระหนึ่ง ทั้งที่นายสมชายเคยดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงยุติธรรมมาแล้ว ๔ ปี และได้ขยายระยะเวลาดำรงตำแหน่งครั้งละ ๑ ปี ๒ ครั้ง รวมเป็น ๖ ปี ซึ่งไม่สามารถดำรงตำแหน่งเดิมอีกต่อไปได้ แต่ก็ได้สลับเปลี่ยนไปดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมแล้วให้ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมซึ่งมีอายุราชการเหลืออีกเพียง ๘ เดือนมาดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงยุติธรรม และเมื่อปลัดกระทรวงยุติธรรมเกษียณอายุราชการในเดือนตุลาคม ๒๕๔๕ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้นายสมชายกลับมาดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงยุติธรรมอีกวาระหนึ่ง จนเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันทั่วไปในแวดวงราชการและ

- ๖๓ -

สื่อต่าง ๆ ตามหนังสือพิมพ์มติชน และไทยโพสต์ ฉบับลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เอกสารหมายเลข ๔๘ และ ๔๙ เป็นต้น

ประเด็นดังกล่าวทั้งหมด ล้วนเป็นปัญหาที่ผู้เกี่ยวข้องและสื่อมวลชนนำมากล่าวอ้างโจมตี พันตำรวจโท ทักษิณ และพรรคไทยรักไทย ก็เนื่องจากมีพฤติกรรมที่สื่อแสดงให้เห็นว่า พันตำรวจโท ทักษิณ และบุคคลร่วมรัฐบาลบางคนมีผลประโยชน์แอบแฝงหรือเอื้อประโยชน์แก่ญาติหรือพวกพ้อง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม จนมีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางในสังคม การที่นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นอดีตผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ไม่เห็นด้วยกับการยุบสภาผู้แทนราษฎรของพันตำรวจโท ทักษิณ จึงได้นำพฤติกรรมของพันตำรวจโท ทักษิณและรัฐบาลของ พันตำรวจโท ทักษิณ ตลอดจนใช้คำว่า “ระบอบทักษิณ” มากล่าวปราศรัยที่ดี หรือนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวปราศรัยต่อประชาชนในเรื่องของคำว่าระบอบทักษิณที่ดี หรือ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรทั้งในกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัดในช่วงที่มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ รวมทั้งนายถาวร กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้จัดทำแผ่นปลิวที่มีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตรประเทศชาติสูญเสียดังใหญ่หลวง... ก็ดี เห็นได้ชัดว่าเป็นลักษณะของการตอบโต้กันทางการเมืองในขณะที่ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างพรรคการเมืองที่วิวัฒนาการรุนแรงขึ้นและสังคมมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งแบ่งฝักแบ่งฝ่ายอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน โดยการนำเอาจุดบกพร่องตามที่ปรากฏเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ในสังคมของพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นบุคคลสาธารณะ มากล่าวปราศรัยแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อเป็นข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อันเป็นวิสัยของประชาชนทั่วไปย่อมกระทำได้ ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ ทั้งเป็นความชอบธรรม ป้องกันส่วนได้เสียของตนตามคลองธรรมในฐานะนักการเมืองซึ่งไม่เห็นด้วยกับการกระทำหรือพฤติกรรมของรัฐบาลและพันตำรวจโท ทักษิณ ในการบริหารราชการแผ่นดิน แม้กระทั่งพันตำรวจโท ทักษิณ แก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการคืนอำนาจให้ประชาชนโดยการยุบสภาผู้แทนราษฎร แต่ก็กลับกำหนดวัน

- ๖๔ -

เลือกตั้งเป็นการทั่วไปภายหลังจากวันยุบสภาผู้แทนราษฎรในสถานการณ์ทางการเมืองเช่นนี้เพียง ๓๗ วัน จนทำให้พรรคการเมืองด้วยกันเกิดความรู้สึกที่ไม่เป็นธรรม เพราะไม่ได้คาดการณ์มาก่อนว่าจะเกิดการยุบสภาด้วยเหตุผลและความจำเป็นตามที่ปรากฏในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงเป็นการไม่เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองอื่นได้มีเวลาเพียงพอตามสมควรในการเลือกตั้ง ส่อแสดงให้เห็นเข้าใจได้ว่าเป็นการเอาเปรียบกันในทางการเมืองอีกด้วย นอกจากนี้ การกล่าวปราศรัยของสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าว มิใช่ชักชวนประชาชนไม่ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หากแต่ชักชวนให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยลงคะแนนในช่อง “ไม่ประสงค์จะลงคะแนน” ซึ่งเป็นสิทธิของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยชอบตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๒๖ (๔) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๕๖ การกระทำของนายอภิสิทธิ์ นายสุเทพ และกรรมการบริหารหรือสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวจึงฟังไม่ได้ว่า เป็นการใส่ร้าย พันตำรวจโท ทักษิณ ด้วยความเท็จด้วยการใช้คำว่า “ระบอบทักษิณ” เพื่อมุ่งหวังให้เป็นโทษแก่พันตำรวจโท ทักษิณ พรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองใด ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือ จูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรค และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และชักจูงให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้งตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในประเด็นข้อนี้ฟังขึ้น

ประเด็นข้อ ๒ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กี่สุน นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎา ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอุ่น ไปสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้ง อันเป็นข้อความเท็จหรือไม่

- ๖๕ -

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาในเบื้องต้นคือ นายทักษณีย์ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรังโดยรู้อยู่ว่าบุคคลทั้งสามมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเนื่องจากเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วันตามที่ผู้ร้องอ้างหรือไม่ ข้อเท็จจริงจากคำให้การของนายมนูญ เดิมกาญจนดี นายปรีชา จันทร์โหนด นายชอุบ สุขการณ์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตามลำดับ ที่ต่างให้การไว้ต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการลาออกจากพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้าของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารท้ายคำร้องของผู้ร้องในทำนองเดียวกันได้ความว่า พยานพิจารณาหลักฐานของผู้สมัครจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วแจ้งการไม่รับสมัครผู้สมัครทั้งสามเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือแจ้งมาว่าไม่พบข้อมูลการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของผู้สมัครทั้งสามจึงขาดคุณสมบัติเป็นผู้สมัครตามมาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งสอดคล้องกับคำให้การของผู้สมัครทั้งสามที่ให้การต่อคณะกรรมการชุดเดียวกันนั้นว่า ผู้สมัครทั้งสามเพิ่งไปสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่ที่มงานที่รับสมัครให้ผู้สมัครทั้งสามกรอกใบสมัครและลงวันที่สมัครเป็นวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๔ และวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ ตามลำดับ แล้วไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ดังนี้ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า ผู้สมัครทั้งสามสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน ก่อนจะไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งดังกล่าว สำหรับปัญหาที่ว่านายทักษณีย์เป็นผู้พาไปสมัครหรือไม่ และนายทักษณีย์รู้ว่าผู้สมัครทั้งสามมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนหรือไม่นั้น นางสาวนิภาให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงตามเอกสารหมายเลข ร.๗๕ และเบิกความว่า เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๑ นาฬิกา นายทักษณีย์ไปพบพยานที่บ้านพักและขอบัตรประจำตัวประชาชนของพยาน แต่ไม่ได้บอกว่าจะนำไปทำอะไร พยานได้ให้ไป รุ่งเช้าวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลา

- ๖๖ -

ประมาณ ๕ นาฬิกา นายทักษนัยมาดักพบพยานและบอกว่าพยานต้องไปกรุงเทพมหานคร แต่ก็ไม่ได้บอกว่าจะไปทำอะไร เพียงแต่บอกให้เตรียมวุฒิการศึกษา บัตรประจำตัวประชาชน และทะเบียนบ้านไปด้วย ต่อมานางอมรรัตน์ ก็สู้้น ภริยาของนายทักษนัยเป็นผู้พาพยานกับพวกไปที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กรุงเทพมหานคร และได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าว ตอนไปสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดตรัง นายทักษนัยก็เป็นคนขับรถพาพยานกับพวกไป ส่วนนางรัชнуและนายสุวิทย์ที่เป็นผู้สมัครอีก ๒ คน ก็ให้การและเบิกความไว้ในทำนองเดียวกัน ซึ่งในข้อนี้ นายทักษนัยเบิกความรับว่าพยานเป็นคนให้ผู้สมัครทั้งสามไปกรุงเทพมหานครกับภริยาของพยานแต่อ้างว่า นายประสาน ผดุงกาล พี่ภริยาของพยานโทรศัพท์มาบอกว่านายประมวล ชุกล่อม หรือเจ็ง ดอกจิก ต้องการหาคนที่จบปริญญาตรีและอยู่ในจังหวัดตรังให้ พยานก็ไปหาให้ ๓ คน แต่พยานไม่ทราบว่าไปกรุงเทพมหานครเรื่องอะไร และพยานก็ไม่ได้ถาม เพียงแต่ให้นางอมรรัตน์ภริยาของพยานไปกรุงเทพมหานคร กับผู้สมัครทั้งสาม เห็นว่า นางสาวนิภาให้การไว้ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๕ ว่า รู้จักคุ้นเคยกับนายทักษนัย นางรัชнуเบิกความว่า พยานเป็นญาติกับนายทักษนัย โดยนายทักษนัยเป็นน้องของน้ำเชยพยาน ส่วนนายสุวิทย์เบิกความว่า พยานรู้จักนายทักษนัยเพราะนายทักษนัยเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าจิว ซึ่งเป็นตำบลที่พยานอยู่ และบ้านก็อยู่ไม่ห่างกัน ดังนี้ นายทักษนัยย่อมจะต้องรู้จักผู้สมัครทั้งสามพอสมควร เห็นได้จากกรณีที่ นายทักษนัยรู้ว่าผู้สมัครทั้งสามจบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้วย จึงได้ไปติดต่อให้เตรียมวุฒิการศึกษาและขอบัตรประจำตัวประชาชนจากผู้สมัครทั้งสาม ประกอบกับการที่นายทักษนัยอยู่ในแวดวงการเมืองท้องถิ่น เป็นถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เชื่อได้ว่านายทักษนัยต้องรู้ว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่ด้วย ส่วนที่นายทักษนัยอ้างว่าไม่รู้ว่าผู้สมัครทั้งสามจะต้องไปกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับเรื่องอะไรนั้น เป็นข้ออ้างที่รับฟังไม่ได้ เพราะนอกจากนายทักษนัยจะรู้จักคุ้นเคยกับผู้สมัครทั้งสามแล้ว การที่นายทักษนัยไปติดต่อขอบัตรประจำตัวประชาชนจากผู้สมัครทั้งสามด้วยตนเองก็ดี ให้ภริยาของตนพาผู้สมัครทั้งสามไปกรุงเทพมหานครก็ดี นายทักษนัยขับรถพาผู้สมัครทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งด้วยตนเองก็ดี พฤติการณ์เหล่านี้ย่อมรับฟังได้ว่า นายทักษนัยพาผู้สมัครทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้ว่าผู้สมัครทั้งสามมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วน คือเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน

- ๖๓ -

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปมีว่า นายสาทิตย์ มีส่วนรู้เห็นหรือให้การสนับสนุนการกระทำของนายทักษิณหรือไม่ ข้อเท็จจริงรับฟังได้จากที่คู่กรณีรับกันก็คือ นายทักษิณเคยเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ และหลังจากนายสาทิตย์พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อมีการยุบสภาในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ การเป็นผู้ช่วยดำเนินงานของนายทักษิณดังกล่าวก็เป็นยุติไปด้วย สำหรับพฤติการณ์ที่นายสาทิตย์เข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ในส่วนของการพาผู้สมัครทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือการพาไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดตรังนั้น ไม่มีพยานปากใดให้การหรือเบิกความว่านายสาทิตย์เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย คงมีเฉพาะกรณีที่นายสาทิตย์โทรศัพท์ไปที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดตรัง โดยร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียนิตย์ กรรมการคนหนึ่งในคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการลาออกจากสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้าเป็นผู้รับโทรศัพท์ ซึ่งนายสาทิตย์ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นและเบิกความว่า พยานโทรศัพท์ไปที่เบอร์กลางของสำนักงานการเลือกตั้งจังหวัดตรัง เนื่องจากนายสิโรตม์ วินสน ซึ่งเคยเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพยานมาสอบถามพยานว่า การเชิญผู้ใดไปให้ปากคำในฐานะพยาน จะต้องทำเป็นหนังสือหรือไม่ เพราะนายสิโรตม์แจ้งว่ามีผู้โทรศัพท์มาหา นายสิโรตม์อ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้นายสิโรตม์ไปให้ปากคำในวันรุ่งขึ้น พยานจึงโทรศัพท์ไปสอบถาม ร้อยตำรวจเอก มนูญเป็นผู้รับโทรศัพท์และแจ้งแก่พยานว่า เนื่องจากการเชิญพยานในกรณีเร่งด่วน จึงไม่ได้ทำเป็นหนังสือ ซึ่งพยานก็เข้าใจและไม่ได้ว่าอะไร อันเป็นการสอดคล้องกับคำเบิกความของร้อยตำรวจเอก มนูญที่เบิกความว่า นายสาทิตย์โทรศัพท์มาสอบถามพยานเรื่องไม่ทำหนังสือเชิญผู้ไปให้ถ้อยคำเท่านั้น และนายสาทิตย์ก็ไม่ได้ต่อว่าอะไรพยาน พฤติการณ์ดังที่ปรากฏดังกล่าว ถือเป็นเรื่องปกติที่นายสาทิตย์ดำเนินการไปเช่นนั้น กับมีกรณีที่นายสิโรตม์ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเคยเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์เช่นกันไปพบนางรัชฎา แจ้งว่าการสมัครรับเลือกตั้งของนางรัชฎาอาจผิดกฎหมาย การกระทำเช่นนี้ก็ไม่ได้เป็นเรื่องที่ชี้ให้เห็นว่านายสาทิตย์จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำของนายทักษิณด้วย นอกจากนี้ผู้สมัครทั้งสามของผู้ถูกร้องที่ ๒ ก็ยังเบิกความว่า ผู้สมัครทั้งสามเพิ่งพบนายสาทิตย์ครั้งแรก

- ๖๘ -

ที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ก่อนที่นายสุเทพจะแถลงข่าวเท่านั้น สำหรับปัญหาเรื่องเงินที่ผู้สมัครทั้งสามได้รับมาในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นเงินของผู้ใด ผู้สมัครทั้งสามได้รับมาจากนายทักษิณ และมีเหตุที่จะทำให้เห็นว่านายสาทิตย์เข้าไปเกี่ยวข้องกับด้อยหรือไม่นั้น ผู้สมัครทั้งสามให้การและเบิกความทำนองเดียวกันว่า ผู้สมัครทั้งสามได้รับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท พร้อมเอกสารใส่อยู่ในซองสีน้ำตาล โดยได้รับที่โรงแรมลิเบอร์ตี้หลังจากที่ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วเมื่อรับเสร็จก็มอบให้นางอมรรัตน์ไป หลังจากกลับไปจังหวัดตรังนางอมรรัตน์พาผู้สมัครทั้งสามไปเปิดบัญชีที่ธนาคารออมสิน สาขาตรัง คนละ ๑๐,๕๐๐ บาท แล้วซื้อเช็คเชียร์เช็ค ๑๐,๐๐๐ บาท เป็นค่าสมัคร ส่วนที่เหลือนายทักษิณให้เป็นเงินสดก่อนไปสมัคร และใช้เป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัว ซึ่งเงินจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท ที่ผู้สมัครทั้งสามได้รับมานี้ นางสาวอิสรา หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ให้สัมภาษณ์ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ทางสถานีโทรทัศน์สีกอง ๑ เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ๑.๑๐๐ ว่า ในส่วนของผู้สมัครจังหวัดตรัง ผู้สมัครไม่พร้อม ทางพรรคก็เลยจ่ายเงินให้ นอกจากนี้ผู้สมัครทั้งสามเบิกความทำนองเดียวกันว่า เมื่อผู้สมัครทั้งสามไปที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ได้พบกับนายไวท์หรือนายประสานซึ่งเป็นพี่ชายนางอมรรัตน์และพบนายเจ๋ง ดอกจิก ในขณะที่นายประมวลหรือนายเจ๋ง ดอกจิก ก็ได้ให้สัมภาษณ์ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ยอมรับว่าตนได้ไปรอพบผู้สมัครทั้งสามอยู่ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้จริง อันเป็นการสอดคล้องกับคำเบิกความของนายทักษิณที่ว่าพยานไปติดต่อผู้สมัครทั้งสามให้ไปกรุงเทพมหานคร ก็เพราะนายไวท์หรือนายประสานโทรศัพท์มาบอกให้นายเจ๋งต้องการหาคนที่จบปริญญาตรีและอยู่จังหวัดตรัง ดังนี้ การที่ผู้สมัครทั้งสามไปรับเงินที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ ไม่ได้รับจากนายทักษิณโดยตรง และ นายทักษิณเข้ามาเกี่ยวข้องกับก็โดยการติดต่อของนายไวท์หรือนายประสานและนายประมวลหรือเจ๋ง ดอกจิก เชื่อได้ว่าเงินที่ผู้สมัครทั้งสามได้รับไม่ใช่เงินของนายทักษิณ ส่วนที่นางอมรรัตน์และนายทักษิณเกี่ยวข้องกับเรื่องการเงินให้ผู้สมัครนั้น เป็นเรื่องการเข้ามาช่วยจัดการเกี่ยวกับการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ผู้สมัครทั้งสาม และเมื่อฟังว่านายทักษิณมิได้เป็นผู้จ่ายเงินให้ผู้สมัครทั้งสามแล้ว ย่อมรับฟังไม่ได้ว่านายสาทิตย์เข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ด้วยเช่นกัน ดังนั้น ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่านายสาทิตย์ไม่ได้มีส่วนรู้เห็นหรือสนับสนุนการกระทำของนายทักษิณแต่อย่างใด

- ๖๕ -

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปมีว่า นายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดแถลงข่าว กล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นการเท็จหรือไม่ ในปัญหานี้ นางรัฐบุณีกความว่า หลังจากพยานสมัครรับเลือกตั้งแล้ว นายสิโรตม์ ซึ่งรู้จักกับบิดาของพยานมาถาม พยานว่าพยานเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ครบ ๕๐ วัน หรือไม่ พยานตอบว่าไม่ครบ นายสิโรตม์ บอกว่าพยานมีความผิด นายสิโรตม์กับบิดาของพยานได้คุยกันว่าจะทำอย่างไรดี ระหว่างนั้นพยาน โทรศัพทไปหานายทักษณัย และไปตามนางสาวนิภามาคุยกันที่บ้านของพยาน ในที่สุดบิดาของพยาน บอกจะไปขอให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ช่วยเหลือ ส่วนนางสาวนิภาบอกความว่า บิดาของนางรัฐบุณียไปตามพยาน ให้มาคุยกันเรื่องสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อนายสิโรตม์บอกว่าผิดกฎหมาย บิดาของนางรัฐบุณียจึงบอกว่าต้องไปขอความช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และนายสุเทพทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริง หรือความเห็น ว่า เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทักษณัยซึ่งพยานไม่รู้จักมาก่อนนำผู้สมัครทั้งสาม ไปพบพยานขอความช่วยเหลือเรื่องให้ผู้สมัครทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน แล้วไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พยานแนะนำให้ผู้สมัครทั้งสามลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วส่งไปที่นายทะเบียนพรรคการเมือง เพราะผู้สมัครทั้งสาม ไม่ทราบว่ที่ทำการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่ที่ใด ต่อมาวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ พยานได้จัดให้มีการ แถลงข่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยพยานไม่ได้กล่าวพาดพิงหรือใส่ร้ายพรรคไทยรักไทยหรือพรรคการเมือง ใด ๆ ทั้งสิ้น นอกจากนี้พยานได้ทำหนังสือถึงประธานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อให้ตรวจสอบ เรื่องนี้ด้วยตามเอกสารหมายเลข ๓.๑๐๕ พยานมีเจตนาช่วยเหลือผู้สมัครทั้งสามซึ่งเป็นผู้หลงผิด ไม่ได้มี เจตนาเอาผิดพรรคการเมืองใด พยานไม่ได้ใช้ประโยชน์จากการแถลงข่าวนี้นในการยื่นเรื่องร้องเรียนต่อ คณะกรรมการการเลือกตั้ง เห็นว่า มูลเหตุที่นายสุเทพจัดแถลงข่าวดังกล่าวเชื่อได้ว่ามาจากการที่ผู้สมัคร ทั้งสามมาขอความช่วยเหลือเพราะกลัวความผิด นายสุเทพจึงได้แนะนำให้ผู้สมัครทั้งสามลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังปรากฏตามหนังสือลาออกเอกสารหมายเลข ร.๔๑ ร.๕๓ และ ร.๕๖ ส่วนการแถลงข่าวนั้น นายสุเทพอ้างเหตุผลในบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ว่า เพื่อต้องการให้ผู้กระทำผิดเช่นนี้ในจังหวัดอื่น ๆ ได้รับทราบและแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งก็ เป็นเหตุผลที่รับฟังได้ เพราะนอกเหนือจากการช่วยเหลือผู้สมัครทั้งสามแล้ว ผู้สมัครพรรคผู้ถูกร้อง

- ๓๐ -

ที่ ๒ อีกคนหนึ่งคือ นายปฐม เทียนสิน ที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดปัตตานี ก็ได้มาขอความช่วยเหลือจากนายสุเทพในลักษณะเดียวกัน ซึ่งนายสุเทพได้แนะนำให้นายปฐมลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เช่นเดียวกัน ดังปรากฏตามบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของนายปฐม นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากการแถลงข่าวของนายสุเทพตามเอกสาร การถอดเทปการแถลงข่าวของนายสุเทพเอกสารหมายเลข ๓.๕๕ แล้ว มีนักข่าวคนหนึ่งสอบถามนายสุเทพว่า “ เปิดเผยขบวนการที่มาติดต่อให้ได้ลงได้หรือเปล่าครับว่าเกิดจากใคร เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองอื่นหรือเปล่า ” ซึ่งนายสุเทพตอบว่า “ ในขณะนี้สามท่านนี้ผมได้คุยกับเขาแล้ว เขาไม่ทราบว่ามันเกี่ยวข้องกับพรรคไทยรักไทยหรือไม่อย่างไร แต่ว่ามีคนพาไป ไปพบคุณแจ้ ดอกจิก ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ แล้วก็ให้กรอกใบสมัครพรรคและพาไปถ่ายรูปคืนนั้นเลย เวลาสามทุ่มแล้ว และได้บอกรีบกลับไปสมัครผู้แทนเหมือนกับการขอร้อง และมีคำตอบแทนให้นิดหน่อย แต่ว่าเบื้องหลังเบื้องลึกเป็นอย่างไร ผมคิดว่าเป็นหน้าที่ กกด. เป็นผู้ตรวจสอบ เพราะเขาจะระบุวันเวลาสถานที่ที่พาสามคนนี้มาพบ ผมฟังดูแล้ว รู้สึกว่าเท่าที่ถามดูบอกว่ากักตักคนเยอะ อาจจะมีหลายพรรค ที่ทำแบบเดียวกัน รับสมัครที่เดียวกัน ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้พร้อมกัน อะไรอย่างนี้นะครับ ” เห็นได้ว่า นายสุเทพไม่ได้แถลงยืนยันว่าเป็นการกระทำของพรรคการเมืองใด ที่มีอ้างถึงพรรคไทยรักไทย ก็เพียงยืนยันการรับรู้ของผู้สมัครทั้งสามว่าไม่ทราบว่าเกี่ยวข้องกับพรรคไทยรักไทยหรือไม่เท่านั้น ส่วนที่นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล พยานซึ่งเป็นผู้เริ่มต้นคดีกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เบิกความว่า ช่วงเวลานั้นเป็นช่วงเวลาที่ทุกคนเข้าใจว่าถ้าผู้ถูกร้องที่ ๑ พูดถึงเรื่องอย่างนี้ก็ต้องหมายถึงพรรคไทยรักไทยนั้น พยานยอมรับว่าไม่มีข้อความส่วนไหนระบุถึงพรรคไทยรักไทย กรณีจึงเป็นเรื่องที่พยานคาดคิดเองว่าเป็นการกล่าวหาพรรคไทยรักไทย จากเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าว ข้อเท็จจริงจึงรับฟังไม่ได้ว่านายสุเทพแถลงข่าวกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่าจ้างผู้สมัครทั้งสามแต่อย่างใด

ประเด็นข้อ ๓ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายวรธรวิทธิ์ ดันติภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใสร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบ

- ๗๑ -

บัญชีรายชื่อพรรคไทยรักไทยว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้ง อันเป็นข้อความเท็จ เพื่อให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์หรือพรรคไทยรักไทยหรือไม่

ตามคำร้องของผู้ร้องระบุว่า นายไทกร ในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขานุการพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้ว่าจ้างนายวรรณวิทย์ คดีจึงมีปัญหาที่จะต้องพิจารณาในเบื้องต้นว่านายไทกรว่าจ้างให้นายวรรณวิทย์จัดแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ว่าเป็นผู้ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ นายวรรณวิทย์ให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงไว้ตามเอกสารหมายเลข ร.๕๒ ว่า เมื่อประมาณวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๑ นาฬิกา นายไทกรพร้อมกับพวกซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจจังหวัดชัยภูมิและนครราชสีมา รวม ๓ คน ไปหาพยานที่บ้านซึ่งเป็นที่พักการพรรคซึ่งอยู่ตำบลโคกสูง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พบกับภริยาของพยาน นายไทกรกับพวกถามหาพยาน เมื่อภริยาของพยานบอกว่าพยานไม่อยู่ บุคคลทั้งสามได้บอกภริยาของพยานว่าพยานมีความผิดฐานร่วมกันทำเอกสารสมัครสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จ เพื่อส่งคนลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยรู้ยู่่าสมาชิกดังกล่าวไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ทางผู้ถูกร้องที่ ๑ จะเอาเรื่องแจ้งความดำเนินคดีในข้อหาจัดทำเอกสารอันเป็นเท็จ ซึ่งจะต้องถูกดำเนินคดีอาญาและถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งยุบพรรค หากไม่ต้องการมีเรื่องให้รีบติดต่อไปที่คาบตำรวจ สมพงษ์ ไม่ทราบนามสกุล หรือคาบตำรวจน้อย ไม่ทราบนามสกุล เป็นตำรวจสถานีตำรวจภูธรตำบลจอหอ จังหวัดนครราชสีมา โดยมีหมายเลขโทรศัพท์ที่คนทั้งสองให้ไว้ด้วย ภริยาของพยานได้โทรศัพท์แจ้งรายละเอียดที่บุคคลทั้งสามมาพบให้พยานทราบ ขณะนั้นพยานทำธุระอยู่ที่กรุงเทพมหานคร หลังจากนั้นพยานได้เดินทางไปพบพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ทำดี ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งรู้จักและมีความสนิทสนมกับพยาน เพื่อแจ้งรายละเอียดที่พยานถูกบุคคลทั้งสามพูดทำนองข่มขู่ และบุคคลหนึ่งที่ไปบ้านนั้นอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจจากจังหวัดชัยภูมิแต่ไม่ทราบชื่อ พลตำรวจตรี ประสิทธิ์แนะนำให้พยานแจ้งความบันทึกไว้เป็นหลักฐาน เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๕ โดยมีพันตำรวจโท รุทพล เนาวรัตน์ เป็นผู้รับแจ้งไว้ ต่อมาจึงมีการนัดพบกับนายไทกรที่โรงแรมนิคโก้หรือเดอะแกรนด์ ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร โดยพันตำรวจโท รุทพลไปด้วย และพันตำรวจโท รุทพลได้แอบบันทึกภาพและเสียงการสนทนากับนายไทกรไว้ โดยแอบติดกล้องไว้ที่ เนกไท และพันตำรวจโท

- ๑๒ -

รุทพลได้อ้างตัวเป็นทนายความและเป็นหลานของนายบรรชวรวิทย์เข้าไปบันทึกภาพและเสียงการสนทนาไว้ ตามเอกสารหมายเลข ร. ๑๘๕ และวีซีดี หมายเลข ร. ๑๘๖ พยานหลักฐานชิ้นนี้จึงเกิดจากการที่ พันตำรวจโท รุทพลกับนายบรรชวรวิทย์ร่วมกันวางแผนบันทึกไว้โดยนายไทรกรคู่สนทนาไม่รู้ การสนทนาของฝ่ายนายบรรชวรวิทย์กับพันตำรวจโท รุทพลย่อมจะต้อง ไม่พูดในสิ่งที่จะเป็นผลร้ายต่อตนเอง ในทางตรงกันข้ามเมื่ออยู่ในฐานะที่เหนือกว่าเช่นนั้น ย่อมพูดหลอกล่อให้อีกฝ่ายพูดในสิ่งที่ตนเองต้องการ การรับฟังพยานหลักฐานข้างต้นจึงต้องรับฟังด้วยความระมัดระวัง ข้อเท็จจริงปรากฏจากที่นายบรรชวรวิทย์ทำหนังสือถึงประธานกรรมการการเลือกตั้งตามเอกสารหมายเลข ร. ๘๑ ยอมรับว่าในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๘ ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งไม่ประกาศให้ผู้สมัครของพรรคชีวิตที่ดีกว่า ๔ คน เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการสนทนายหว่างนายไทรกรกับนายบรรชวรวิทย์และพันตำรวจโท รุทพล ตามเอกสารหมายเลข ร. ๑๘๕ นั้น พอจับสาระสำคัญได้ว่านายไทรกรกล่าวหาว่านายบรรชวรวิทย์ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จให้บุคคลทั้งสี่ลงสมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นการผิดอาญา โดยนายไทรกรต้องการทราบว่าการที่นายบรรชวรวิทย์ส่งผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้งมีใครเป็นผู้ว่าจ้างหรือไม่ หากบอกมานายสุเทพจะช่วยเหลือไม่ให้ติดคุกและจะจ่ายเงินให้ รวมทั้งจะช่วยเหลือทางการเมืองด้วย โดยถ้าบอกว่าผู้ว่าจ้างเป็นบุคคลสำคัญของพรรคไทยรักไทยก็จะต่อรองได้ราคาสูง โดยนายไทรกรยกตัวอย่างว่าถ้าเป็นนายสุวัจน์เป็นผู้ว่าจ้างก็ต้องเป็นล้าน แต่ถ้าเป็นพลเอก ธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา ก็ไม่เท่าไร เพราะถูกกล่าวหาไปแล้วว่าได้ว่าจ้างทั้งพรรคแผ่นดินไทยและพรรคพัฒนาชาติไทย ในการสนทนายไทรกรพูดย้าให้นายบรรชวรวิทย์เอาตัวรอดก่อนเพื่อจะได้ไม่ต้องติดคุก หากนายบรรชวรวิทย์ตัดสินใจพูดเรื่องนี้ก็จะจัดแถลงข่าว ส่วนนายบรรชวรวิทย์พูดปฏิเสธบ่ายเบี่ยงว่าตนไม่ได้ทำผิด แต่พูดรับปากนายไทรกรว่าจะไปปรึกษาแม่บ้านก่อนจึงจะตัดสินใจได้ แต่ตามคำสนทนาตามเอกสารหมายเลข ร. ๑๘๕ ไม่ปรากฏข้อความตอนใดที่แสดงว่านายไทรกรจ้างนายบรรชวรวิทย์ให้ใส่ร้ายนายสุวัจน์หรือกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยอื่น การที่นายไทรกรเอ่ยชื่อนายสุวัจน์สืบเนื่องมาจากการสนทนาช่วงหนึ่งนายบรรชวรวิทย์พูดว่า เมื่อได้คุยกับนายไทรกรก็สบายใจ จึงนัดพูดคุยกับนายไทรกรวันรุ่งขึ้น แต่พูดทำนองว่าขอให้นายไทรกรบอกถึงคำตอบแทน เพราะนายบรรชวรวิทย์จะไปบอกลูกและภริยานายไทรกรจึงพูดว่า

- ๗๓ -

“ไม่ใช่ เราไม่รู้ว่ามันเป็นใคร ถ้าพี่บอกว่าสุวัจน์มาหาพี่ มันก็ต้องเป็นล้าน มันแล้วแต่ชื่อคน” คำพูดของนายไทรกรดังกล่าวมีนัยที่แสดงให้เห็นว่า นายไทรกรเชื่อว่ามีคนว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่าให้ส่งคนสมัครรับเลือกตั้ง และหากนายพรรคชีวิตเปิดเผยตัวผู้ว่าจ้างโดยยกตัวอย่างว่าถ้าเป็นนายสุวัจน์ก็จะได้รับค่าตอบแทนสูง แม้ข้อความที่นายไทรกรพูดบางตอนเช่น “ลุง การจะได้ไม่ได้ ผมจะบอกว่าได้หรือไม่ได้มันต้องถึงเขา ถ้าไม่ถึง เขาจะไม่มีใครจ่ายให้ลุงนะตามความจริง” หรือคำพูดก่อนจบการสนทนาที่ว่า “คืออย่างนี้ในไทยรักไทย ใครก็ได้ในไทยรักไทย ขอให้เป็น ส.ส.ในไทยรักไทย ถ้าถึงคนใหญ่ดีกว่าคนเล็ก มันเหมือนมิได้ เราได้ ซิดิเซ็น แต่คุณต้องทำให้มันถึงให้ได้และลุงต้องเก็บหลักฐานที่เขาโอนเงินลุง ๕,๐๐๐ หรือ ๑๐,๐๐๐ ลุงต้องเตรียมหลักฐานตรงนี้มาหมดเลย ไม่อย่างนั้น ลุงจะไม่มีน้ำหนัก ใ้บุญทวีศักดิ์มันส่งเงินให้ลุงเท่าไร แล้วใ้บุญทวีศักดิ์มันบอกนายมันที่ชื่ออะไรในไทยรักไทย” ซึ่งเมื่อพิจารณาคำพูดของนายไทรกรดังกล่าวโดยผิวเผินแล้ว อาจเข้าใจว่าเป็นการว่าจ้างนายพรรคชีวิตให้ใส่ร้ายกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยหรือสมาชิกพรรคไทยรักไทย แต่ถ้าหากพิจารณาการสนทนามาตั้งแต่ต้นประกอบกับเหตุการณ์ทางการเมืองในขณะนั้น ก็จะเห็นเจตนาของนายไทรกรว่านายไทรกรพูดอยู่บนพื้นฐานความเชื่อของนายไทรกรที่ว่า พรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคเล็กลงสมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีการแถลงข่าวโดยนายสุเทพไปแล้ว จึงขอให้นายพรรคชีวิตเปิดเผยความจริงพร้อมพยานหลักฐานว่ามีใครว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่า ถ้าข้อเท็จจริงเรื่องการว่าจ้างให้ลงสมัครรับเลือกตั้งโยงถึงกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยหรือสมาชิกพรรคไทยรักไทยที่มีชื่อเสียง ก็จะได้รับค่าตอบแทนสูงเปรียบเสมือนนาฬิกาหือต่าง ๆ ที่มีราคาไม่เท่ากัน ดังวินิจฉัยมาข้างต้น ข้อเท็จจริงจึงมีเหตุผลเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกันฟังได้ว่า กรณีเป็นเรื่องที่นายไทรกรพยายามที่จะแสวงหาพยานหลักฐานจากนายพรรคชีวิตในกรณีมีการกล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคเล็กลงสมัครรับเลือกตั้งโดยเสนอค่าตอบแทนให้ หากใช่เป็นกรณีนายไทรกรว่าจ้างให้นายพรรคชีวิตใส่ร้ายนายสุวัจน์ไม่ ทั้งนี้เพราะคำพูดของนายไทรกรที่ว่า “ลุงต้องเก็บหลักฐานที่เขาโอนเงินลุง ๕,๐๐๐ หรือ ๑๐,๐๐๐ ลุงต้องเตรียมหลักฐานตรงนี้มาหมดเลย” เป็นคำพูดที่แสดงให้เห็นในตัวว่า นายไทรกรพยายามกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐาน หากใช่ต้องการให้ปรักปรำใส่ร้ายโดยไม่มีหลักฐานไม่ เมื่อผลแห่งคำวินิจฉัยเป็นดังนี้

- ๗๔ -

กรณีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยต่อไปว่านายไทรภะทำการดังกล่าวในฐานะตัวแทนนายสุเทพ หรือถือว่าเป็นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่ เพราะแม้วินิจฉัยไปอย่างไรก็ไม่อาจทำให้ผลคดีเปลี่ยนไปได้

ประเด็นข้อ ๔ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปัทมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่

ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่าในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาหลายเขต เนื่องจากผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครคนเดียวได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ โดยกำหนดให้เปิดรับสมัครในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา และในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ นางสาวปัทมา ชายเกตุ นายไชยวัฒน์ มณีรัตน์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ผู้สมัครสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ ได้เดินทางไปสมัครรับเลือกตั้งที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา แต่นางสาวปัทมาและนายไชยวัฒน์สมัครรับเลือกตั้งในวันดังกล่าวไม่ได้ ส่วนนายนิติธรรมวัฒน์สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดสงขลา คดีได้ความตามสำนวนสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองที่แจ้งผู้ร้องพร้อมด้วยพยานหลักฐานเพื่อให้ยื่นคำร้องเป็นคดีนี้ว่า นางสาวปัทมา นายไชยวัฒน์ และนายนิติธรรมวัฒน์ เป็นผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้ มิใช่ผู้สมัครของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้อง แต่เมื่อคำร้องได้บรรยายอ้างถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องไว้ด้วยเช่นนี้ จึงเป็นเพียงการบรรยายรายละเอียดเกี่ยวกับพรรคที่ผู้สมัครสังกัดคลาดเคลื่อนไป ส่วนนายเกษมสันต์ ปรากฏว่าเป็นเพียงผู้ประสานงานหาผู้สมัครพรรคคนขอปลดหนี้ มิได้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง การที่คำร้องของผู้ร้องยกข้ออ้างที่เป็นหลักแห่งข้อหาว่าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

- ๓๕ -

สาระสำคัญของข้อหาจึงอยู่ที่การกระทำตามข้อกล่าวหา แม้ผู้ร้องได้บรรยายคำร้องเกี่ยวกับพรรคและชื่อของผู้สมัครบางคนคลาดเคลื่อนไป ก็ถือว่าเป็นรายละเอียด ชอบที่จะพิจารณาวินิจฉัยตามข้อเท็จจริงที่ถูกต้องต่อไป

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาในเบื้องต้นก็คือ มีการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวหรือไม่ พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา ซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแลความสงบเรียบร้อยเกี่ยวกับการเลือกตั้งในจังหวัดสงขลา กับพันตำรวจตรี ถาวร ผลกล้า สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสงขลา ที่มีหน้าที่เป็นชุดแจ้งเหตุและระงับเหตุการณ์ การเลือกตั้ง ให้การต่อคณะอนุกรรมการการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงทำนองเดียวกันว่า ในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ พยานทั้งสองได้ไปทำหน้าที่อยู่ที่สถานที่รับสมัคร มีผู้มาชุมนุมประมาณ ๑๐๐ ถึง ๒๐๐ คน อยู่หน้าทางเข้า-ออกสถานที่รับสมัคร โดยมีนายชาติเป็นแกนนำ เมื่อมีผู้สมัครมาสมัคร เช่น เมื่อเวลา ๘.๓๐ นาฬิกาเศษ นางสาวกนกพร สวัสดิ์ฤทธิธิน จากพรรคพลังประชาชนมาสมัครในเขต ๒ ผู้ชุมนุมมีการโห่ร้อง โห่ไล่ เวลา ๑๕ นาฬิกาเศษ ผู้สมัครจากพรรคประชากรไทยเดินทางมาโดยรถตู้ และเวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา ผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้จำนวน ๔ ถึง ๕ คน ก็เดินทางมาถึง กลุ่มผู้ชุมนุมตะโกนคำไล่และขอร้องไม่ให้สมัคร หนึ่งในจำนวนผู้ชุมนุมได้นั่งลงกราบขอร้องไม่ให้ผู้สมัครทั้ง ๒ พรรค เข้าไปสมัคร เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครพาผู้สมัครเข้าไปสมัครต่อเจ้าหน้าที่ได้ และนางสาวปัทมาผู้สมัครคนหนึ่งของพรรคคนขอปลดหนี้ให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และเบิกความว่า นายอำเภอเป็นผู้พาพยานเข้าไปสมัคร แต่พยานไม่สามารถสมัครรับเลือกตั้งได้เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับเอกสารไม่ครบ คือขาดแบบฟอร์มการแต่งตั้ง สมุห์บัญชีเลือกตั้ง รูปถ่าย และสำเนาบัญชีกระแสรายวัน ซึ่งติดอยู่ในรถยนต์ที่พยานนั่งมา แต่เนื่องจากขณะนั้นมีกลุ่มผู้ชุมนุมเป็นจำนวนมากอยู่บริเวณโดยรอบที่สมัคร จึงทำให้พยานไม่สามารถออกไปเอาได้ พยานบอกเจ้าหน้าที่รับสมัครว่าจะขอให้เจ้าหน้าที่สมุห์บัญชีของพรรคเอาเอกสารเข้าไปให้พยาน แต่เจ้าหน้าที่ไม่อนุญาตเนื่องจากหมดเวลารับสมัครพอดี ส่วนนายชูชาติ หัวหน้าพรรคคนขอปลดหนี้เบิกความว่า พยานไม่ได้นำผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้ไปสมัครตั้งแต่เช้าเนื่องจากมีการประท้วงกันอยู่ พยานจึงรอ คิดว่าสักสามโมงจะเลิกกัน แต่เมื่อพยานพาผู้สมัครไป ก็ยังมีผู้คนมากมาย

- ๓๖ -

ผู้สมัครเข้าไปสมัครได้ แต่ออกมาไม่ได้ นอกจากนี้นายณัฐนาท สุภัทรประทีป นายอำเภอเมืองสงขลา ให้การไว้ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๐๕ ว่า เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๘ นาฬิกาเศษ พยานเดินทางไปตรวจสถานที่รับสมัคร ต่อมาเวลาประมาณ ๕.๓๐ นาฬิกา นางสาวกนกพร ผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนเดินทางมาสมัคร ผู้ชุมนุมไม่รู้จักและไม่ทราบว่า เป็นผู้สมัคร จึงไม่มีปฏิกิริยาคัดค้าน ต่อมาอีก ๑๕ นาที เมื่อผู้ชุมนุมทราบว่านางสาวกนกพรเป็นผู้สมัครจากพรรคเล็ก ก็ได้ตะโกนมายังห้องรับสมัคร กล่าววาจาหยาบคาย โห่ไล่ร้องเสียงดัง “อีหน้าด้าน ขอคูหน้า ให้ออกมาแสดงตัว มือปิ่นรับจ้างได้เงินมาเท่าไร” คำเสียดสีต่าง ๆ นานา จนเป็นเหตุให้นางสาวกนกพรตกใจกลัวไม่กล้าออกไป ต่อมาเวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา นายวีระวัฒน์ พรหมคง ผู้สมัครจากพรรคประชากรไทย เดินทางโดยรถตู้มาถึงทางเข้า กลุ่มผู้ชุมนุมก็ยังมีเสียงโห่ฮาไล่ตลอด กลุ่มผู้ชุมนุมประมาณ ๕ คน ประชดตัวนายวีระวัฒน์แล้วคุกเข่ากราบร้องขอไม่ให้ นายวีระวัฒน์สมัคร พยานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจนำตัวนายวีระวัฒน์ฝ่าฝูงชนเข้าไปยังสถานที่รับสมัครได้ หลังจากนั้นเวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา ผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้จึงเดินทางโดยรถตู้มาถึงหน้าประตูทางเข้า กลุ่มผู้ชุมนุมไปที่ข้างรถตู้แล้วประชดตัวขวางทางไม่ให้เข้าไปสมัครอีก มีการขี้อุดจุกกระซอกเป็นเหตุให้นางสาวปัทมา เซกือบล้ม พยานเข้าไปปรับประคองไว้ทัน พร้อมกับมีการขว้างขวดน้ำดื่มพลาสติก และโห่ไล่เสียงดัง พยานสังเกตเห็นว่านางสาวปัทมาตกใจมาก พยานจึงเข้าไปแสดงตัวเป็นนายอำเภอ ขอให้ลงมาโดยไม่ต้องกลัว ผู้ขับรถตู้ขับรถออกไปทันที นางสาวปัทมาแจ้งพยานว่าเอกสารบางส่วนยังอยู่ในรถ ไม่สามารถเอาออกมาได้ แล้วนางสาวปัทมาก็เดินเข้าไปทำการสมัคร จนกระทั่งเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา มีการปิดรับสมัคร กลุ่มผู้ชุมนุมทยอยกันกลับโดยไม่มีเหตุการณ์รุนแรงใด ๆ กับมีนายสมพร ไซ้บางยาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ให้การไว้ตามเอกสารหมายเลข ร. ๑๑๐ ทำนองเดียวกันว่า เมื่อกลุ่มผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้เดินทางโดยรถตู้มาถึงหน้าประตูทางเข้า ก็มีเสียงโห่ไล่ กล่าวคำหยาบฟังได้ว่า “ไอ้เหี้ย ไอ้เหี้ย ไอ้เหี้ย” เมื่อผู้สมัครลงจากรถ เกิดการชุลมุนเข้าประชิดตัวผู้สมัคร มีการขี้อแย้ง ผลักดันกันจนผู้สมัครต้องให้เจ้าหน้าที่มาช่วยเหลือ เห็นว่า พยานดังกล่าวเบิกความสอดคล้องกันว่ามี การชุมนุมของกลุ่มผู้คัดค้านผู้สมัครจากพรรคเล็ก เมื่อมีผู้สมัครจากพรรคเล็กมา ก็จะมีการโห่ไล่ โดยเฉพาะนายณัฐนาท นายอำเภอเมืองสงขลา ผู้มีหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแล และรักษาความสงบ

- ๓๓ -

เรียบร้อยในการเลือกตั้งและการชุมนุมต่าง ๆ และนายสมพร ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติการตามหน้าที่และถือว่ามีได้มีส่วนได้เสียกับฝ่ายใด จึงมีเหตุให้เชื่อได้ว่าพยานทุกคนดังกล่าวได้ให้การไว้ตามความเป็นจริง ฟังได้ว่ากลุ่มผู้ชุมนุมดังกล่าว นอกจากจะใช้วิธีโห่ไล่หรือก้มกราบขอร้องไม่ให้ผู้สมัครจากพรรคเล็กสมัครแล้ว บางรายก็ยังใช้วิธีการอื่นคือกล่าววาจาหยาบคาย ขว้างขวดน้ำดื่มพลาสติก เข้าประชิดตัวผู้สมัคร และรายของนางสาวปีทมาก็ยังมีการขวางทาง ยื้อยุดจุกกระชาก เป็นเหตุให้นางสาวปีทมาเซเกือบจะล้ม พฤติการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมทำให้ผู้สมัครดังกล่าวตกใจกลัวได้ตั้งที่นายอนุนาทให้การไว้ แม้แต่รถตู้ที่มาส่งผู้สมัครก็ต้องรีบขับรถออกไปทันที จนนางสาวปีทมาไม่สามารถเอาเอกสารบางส่วนที่อยู่ในรถออกมาได้ ซึ่งหากเป็นการสมัครรับเลือกตั้งในเหตุการณ์ปกติ นางสาวปีทมาย่อมจะไปเอาเอกสารที่อยู่ในรถได้ทัน ส่วนที่ว่าผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้มาสมัครเมื่อตอนเกือบจะหมดเวลารับสมัครนั้น นายชูชาติ หัวหน้าพรรคคนขอปลดหนี้อ้างว่าพยานคิดว่าตอนเย็นจะเลิกชุมนุมกันแล้ว แต่ก็ยังมีการชุมนุมกันอยู่ ซึ่งนับเป็นเหตุผลสมควรที่ทำให้ต้องไปสมัครในเวลาเช่นนั้น แม้ผู้สมัครจะสามารถเข้าไปยังสถานที่รับสมัครได้ แต่ก็ต้องได้รับการดูแลอำนวยความสะดวกโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ อาสาสมัคร รวมทั้งนายอำเภอจะต้องเป็นผู้พาผู้สมัครเข้าไป และเมื่อเข้าไปยังสถานที่รับสมัครได้ก็มีเหตุที่จะทำให้ไม่กล้าออกมา โดยที่ความหมายของคำว่า “ขัดขวาง” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทำให้ไม่สะดวก ทำให้ติดขัด ดังนั้น พฤติการณ์เช่นนี้ถือได้ว่าเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้างพยานหลายปากมาเบิกความทำนองว่าไม่มีการขัดขวางการเลือกตั้ง เพียงแต่เป็นการกราบโห่ไล่หรือร้องไม่ให้ผู้สมัครพรรคเล็กลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งผู้ชุมนุมก็ไม่ได้ถูกดำเนินคดีในข้อหาใด ๆ เลย นั้น ไม่อาจฟังหักล้างพยานหลักฐานดังกล่าวได้

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปก็คือ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันขัดขวางการสมัครดังกล่าวหรือไม่ โดยคำร้องของผู้ร้องกล่าวหาว่า นายถาวร รองเลขาธิการและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย นายวิรัตน์ นายเจือ และนายประพร ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกับ

- ๓๘ -

นายชาติคนสนิทของนายไตรรงค์ สุวรรณศิริ รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายคณิต รองนายก
องค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันขัดขวางการ
สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ เห็นว่า พยานบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรง
กับการรับสมัครรับเลือกตั้งครั้งดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นพันตำรวจเอก(พิเศษ) สุธรรม วรรณตุง ประธาน
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา นายไพฑูรย์ เจ๊ะเฮ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ
จังหวัดสงขลา นายณรงค์ สุขจันทร์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดสงขลา
ต่างทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นและเบิกความว่า ไม่มีบุคคลดังกล่าวเข้าร่วมในการ
ชุมนุมของประชาชนเมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ รวมทั้งพยานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการ
รักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณที่ชุมนุม คือ พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ พันตำรวจตรี ถาวร
นายณนุท และพยานที่เข้าร่วมชุมนุมซึ่งรู้จักอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ คือ
นายรัช หล้าเบ็ญสีะ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ประจำจังหวัดสงขลา ที่ไปทำข่าวอยู่ในวันเกิดเหตุ
นายแพทย์เกรียงศักดิ์ หลิวจันทร์พัฒนา แพทย์ประจำโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ และอาจารย์สอน
นักศึกษาแพทย์ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ต่างก็ให้การ ทำบันทึก
ถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น และเบิกความว่า ไม่มีกรรมการบริหารพรรคหรืออดีต
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าร่วมชุมนุมเช่นกัน คงมีแต่นายทวีศักดิ์ ทวีรัตน์ ซึ่ง
ให้การไว้ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๑๘ และเบิกความว่า พยานเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ
พรรคไทยรักไทยแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕
หลังจากที่พยานสมัครเสร็จแล้ว พยานได้ออกไปรับประทานอาหารเที่ยง จากนั้นได้ขับรถยนต์กลับมา
สังเกตการณ์ที่หน้าสถานที่รับสมัครอีกครั้ง เห็นกลุ่มผู้ชุมนุมเพิ่มขึ้นประมาณ ๒๐๐ ถึง ๓๐๐ คน
และเห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๔ คน ได้แก่ นายทวีรัตน์ นายวินัย นายเจือ ส่วนอีกคน
พยานจำไม่ได้ เดินเข้าไปพบปะพูดคุยกับกลุ่มผู้ชุมนุม แต่จะอยู่นานเท่าไรพยานไม่ทราบ กับมี
นายวันชัย ปริญญาศิริ ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

- ๗๕ -

เขตเลือกตั้ง ที่ ๑ จังหวัดสงขลา ให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๓๑ อันเป็นการให้การเพิ่มเติมจากที่เคยให้การไว้เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๓๑ ว่า ในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๑๑ นาฬิกาเศษ พยานสังเกตการณ์อยู่ใกล้บริเวณที่ชุมนุม ห่างประมาณ ๕๐ เมตร พยานเห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๑ คือนายวินัย นายวิรัตน์ นายเจือ และนายประพร เข้าไปอยู่ในกลุ่มผู้ชุมนุม ได้พบปะพูดคุยและให้กำลังใจผู้ชุมนุม เห็นว่า พยานทั้งสองปากเคยเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยสมัครแข่งขันกับอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งถูกอ้างว่าอยู่ในที่ชุมนุม จึงถือว่าพยานทั้งสองปากมีส่วนได้เสียกับเรื่องนี้ อีกทั้งพยานทั้งสองก็ให้การขัดกันในเรื่องเวลาที่พบเห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวคือ นายทวิศักดิ์ให้การว่าพบเห็นหลังจากพยานไปรับประทานอาหารเที่ยงกลับมาแล้ว ซึ่งน่าจะในช่วงบ่ายของวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ ในขณะที่นายวันชัยให้การว่าพบเห็นในเวลา ๑๑ นาฬิกาเศษของวันดังกล่าว โดยเฉพาะการให้การของนายวันชัยก็มีข้อสงสัยว่า เหตุใดนายวันชัยจึงไม่ให้การว่าพบเห็นบุคคลดังกล่าวเสียตั้งแต่การให้การในครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๕ แต่เพิ่งจะมาให้การเพิ่มเติมในภายหลัง แม้ว่าเรื่องนี้อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จะบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นและเบิกความรับว่าได้มาในที่เกิดเหตุจริง แต่ก็ปฏิเสธว่าไม่ได้เข้าไปร่วมชุมนุมด้วย โดยนายวิรัตน์ นายเจือ นายวินัย และนายประพร ไปยังที่ทำการคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๐.๓๐ นาฬิกา เพื่อพบ นายไพฑูรย์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา และยื่นหนังสือขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของผู้สมัครพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้ง ที่ ๕ จังหวัดสงขลา ที่เลือกตั้งไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เนื่องจากมีหลักฐานการซื้อเสียง ตามสำเนาหนังสือร้องเรียนเอกสารหมายเลข ถ.๒๐๗ และภาพถ่ายการยื่นหนังสือคัดค้านการเลือกตั้งหมายเลข ถ.๒๐๘ โดยบุคคลทั้งสี่อยู่บริเวณสถานที่รับสมัครประมาณ ๒๐ นาที ส่วนการที่นายทวิศักดิ์และนายวันชัยอ้างว่า

- ๘๐ -

บุคคลทั้งสี่เดินเข้าไปพบปะพูดคุยกับกลุ่มผู้ชุมนุมนั้น บุคคลทั้งสี่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาก่อน เป็นเรื่องปกติธรรมดาที่วิสัยของนักการเมืองย่อมต้องกระทำเพื่อรักษาคะแนนเสียงของตนไว้ ข้อเท็จจริงเพียงเท่านี้ยังไม่มีความเพียงพอหรือบ่งชี้ให้เชื่อได้ว่าบุคคลทั้งสี่รวมทั้งนายถาวรเข้าร่วมในการชุมนุมหรือสนับสนุนการชุมนุมนี้ด้วย นอกจากนี้ว่าเอก ฉัตรนันท์ ทองนะ ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีนี้ ก็ได้ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นและเบิกความประกอบว่า จากการสอบสวนไม่ปรากฏหลักฐานว่า กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ระดมประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมชุมนุมประท้วงแต่อย่างใด ดังนั้น ข้อเท็จจริงจึงรับฟังไม่ได้ว่ากรรมการบริหารพรรคและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๑ เข้าไปร่วมขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว

ข้อเท็จจริงที่พยานของคู่กรณีให้การ ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น และเบิกความต่างสอดคล้องต้องกันว่า การชุมนุมของประชาชนเมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ดังกล่าวเป็นการชุมนุมของกลุ่มประชาชนคนรักสงขลา โดยการนำของนายชาติ ที่ประกาศโฆษณาทางวิทยุชุมชนคลื่น ๕๗ เมกะเฮิร์ตซ์ ให้ประชาชนมารวมตัวกันที่บริเวณด้านหน้าและด้านข้างอาคารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา สถานที่รับสมัคร เพื่อต่อต้านผู้สมัครจากพรรคเล็กที่จะสมัครแข่งขันกับผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทย อันจะทำให้ผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทยไม่ต้องใช้เกณฑ์คะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าร้อยละยี่สิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งตามคำร้องของผู้ร้องระบุว่านายชาติเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ คดีจึงมีปัญหาคือที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่า นายชาติเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์และได้กระทำไปโดยนายไตรรงค์มีส่วนร่วมรู้เห็นหรือสนับสนุนหรือไม่ เห็นว่า ตามคำร้องของผู้ร้องอ้างถึงความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ว่านายชาติซึ่งตามข่าวหนังสือพิมพ์ระบุว่า เป็นลูกน้องคนสำคัญของนายไตรรงค์ ขัดขวางการลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคเล็กที่จังหวัดสงขลา เพื่อมิให้ลงสมัครแข่งขันกับผู้สมัครของพรรคไทยรักไทย กับมีนายนิติธรรมวัฒน์ พยานผู้ร้องซึ่งเป็น

- ๘๑ -

ผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้เบิกความว่า นายชาติเป็นนักจัดรายการวิทยุอยู่ที่หาดใหญ่ เป็นที่รู้จักกันดีของบุคคลทั่วไปในเขตหาดใหญ่ว่า นายชาติเป็นเลขของนายไตรรงค์ พยานเคยไปที่สถานีวิทยุที่นายชาติจัดรายการอยู่ โดยไปที่ห้องของนายชาติ เห็นรูปถ่ายขนาดใหญ่ของนายไตรรงค์อยู่ที่ห้องดังกล่าว ในขณะที่นายไตรรงค์พยานผู้ถูกร้องที่ ๑ ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น และเบิกความปฏิเสธว่า พยานรู้จักนายชาติในนามของบุคคลซึ่งเป็นลูกน้องของพลตรี ชัดติยะ สวัสดิผล ที่เคยทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายอารักขาพยานในสมัยที่พยานดำรงตำแหน่งรองนายรัฐมนตรีเมื่อปี ๒๕๔๒ เท่านั้น แต่นายชาติมีพฤติกรรมบางอย่างที่ชอบทำตัวให้เป็นข่าวและอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดต่อพยานได้ พยานจึงไม่ได้ติดต่อกับนายชาติตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน พยานไม่ได้มีส่วนรู้เห็นกับการชุมนุมของประชาชนที่จังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ จากคำพยานดังกล่าว ข้อเท็จจริงเพียงเท่าที่ปรากฏตามข่าวหนังสือพิมพ์ก็ดี หรือที่นายนิติธรรมวัฒน์อ้างว่าบุคคลทั่วไปในเขตอำเภอหาดใหญ่รู้จักกันว่า นายชาติเป็นเลขของนายไตรรงค์ก็ดี หรือการที่มีรูปถ่ายของนายไตรรงค์อยู่ในห้องของนายชาติก็ดี เพียงเท่านี้ยังฟังไม่ได้ว่านายไตรรงค์จะต้องมีส่วนรู้เห็นกับการกระทำของนายชาติในเรื่องการชุมนุมนั้นด้วย อีกทั้งไม่มีหลักฐานอื่นที่จะแสดงว่านายชาติเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์ หรือนายไตรรงค์เคยแต่งตั้งให้นายชาติมีตำแหน่งหน้าที่ใดที่เกี่ยวกับตน ข้อเท็จจริงจึงรับฟังไม่ได้ว่านายชาติเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์และนายไตรรงค์มีส่วนรู้เห็นหรือสนับสนุนการกระทำของนายชาติ จากเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าว ข้อเท็จจริงจึงรับฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้บริเวณสถานที่รับสมัครที่จังหวัดสงขลา

ประเด็นที่ ๕ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จให้แก่นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎา ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒

- ๘๒ -

ติดต่อกันไม่ครบ ๕๐ วัน นำไปเป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือไม่

ตามคำร้องของผู้ร้องระบุว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จให้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้ง ที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง โดยรู้ว่าคุณบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาไม่ครบ ๕๐ วัน ซึ่งในข้อนี้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ต่างให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ตามเอกสารหมายเลข ร. ๓๕ ร. ๓๖ และ ร.๕๔ ว่า ผู้สมัครทั้งสามเพิ่งไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่ที่มงานที่รับสมัครให้ผู้สมัครทั้งสามกรอกใบสมัครและลงวันที่ที่สมัครเป็นวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๘ และวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ ตามลำดับ หลังจากนั้นพยานก็ได้รับหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคของหัวหน้าพรรคการเมือง (แบบ ส.ส. ๑๘/ ข ๒) ตามเอกสารหมายเลข ร. ๓๒ แผ่นที่ ๔ และ ๕ และเอกสารหมายเลข ร. ๖๒ แผ่นที่ ๖ แล้วไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ นอกจากนี้ผลการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด่วนที่สุด ที่ ลต ๐๔๐๑/ว ๓๔๖ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร. ๖๐ แผ่นที่ ๗ และ ๘ ก็ไม่พบข้อมูลการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของผู้สมัครทั้งสามแต่อย่างใด ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ว่าเป็นสมาชิกพรรคตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ตามเอกสารหมายเลข ร. ๕๘ ร. ๖๐ และ ร. ๖๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่าการสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ผู้สมัครทั้งสามทำตั้งแต่ประมาณเดือนตุลาคม ๒๕๔๘ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ กำหนด

- ๘๓ -

แล้วพยานในฐานะหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงได้อนุมัติให้เป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ บันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของนางสาวอิสราหรือ พรรณารินทร์ จึงขัดกับคำให้การของผู้สมัครทั้งสาม การที่ผู้สมัครทั้งสามให้การในเรื่องที่เป็นผลร้ายแก่ตนเองเช่นนี้ เชื่อได้ว่าเป็นการให้การตามความจริง ประกอบกับตามแถบบันทึกการแถลงข่าวและ สำเนาคำถอดเทปคำให้สัมภาษณ์ของนายประมวล ชุกล่อมหรือเจ็ง ดอกจิก และนางสาวอิสราหรือ พรรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๓ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ตามเอกสารหมายเลข ๘๘ มีการระบุว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ มอบหมายให้นายประมวล เป็นผู้ติดต่อหาสมาชิกพรรคทางภาคใต้ ก็เป็นข้อพิรุธ เพราะหากบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่ก่อนแล้วตามที่นางสาวอิสราหรือพรรณารินทร์อ้าง ผู้ถูกร้องที่ ๒ ต้องมีประวัติและ ข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสามอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของที่อยู่ของบุคคลทั้งสามที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ จะ สามารถติดต่อได้โดยตรง และไม่มีเหตุผลและความจำเป็นใดเลยที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ จะต้องให้บุคคลอื่น ไปสืบหา ดังนี้ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังว่า นางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ เพ็งสมัครเป็นสมาชิก ผู้ถูกร้องที่ ๒ ในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ โดยนางสาวอิสราหรือพรรณารินทร์ ได้ออกหนังสือรับรอง การเป็นสมาชิกพรรคให้แก่ผู้สมัครทั้งสาม เพื่อนำไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังกล่าว โดยรู้ที่อยู่ผู้สมัครทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลา ติดต่อกันไม่ครบ ๕๐ วัน จึงเป็นการออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จตามที่ผู้ร้องกล่าวหา และเมื่อ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก...” จึงถือว่าการออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จดังกล่าวเป็นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ด้วย

ประเด็นที่ ๖ ที่ว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ เป็นเหตุอันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรค และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ตามคำร้องหรือไม่

- ๘๔ -

เมื่อข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการตามข้อกล่าวหาของผู้ร้องที่นำมาเป็นเหตุ ขอให้มีความสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังวินิจฉัยมาแล้ว กรณีจึงไม่มีเหตุที่จะยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ คงมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จให้แก่นางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน เพื่อนำไปเป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวเป็นเหตุอันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่ เห็นว่า เมื่อพิจารณาระบบการเมืองแบบรัฐสภาของประเทศไทย ภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่าพรรคการเมืองเป็นสถาบันที่ได้รับมอบหมายภารกิจที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะพรรคการเมืองมีบทบาทในการดำเนินภารกิจทางการเมือง นับตั้งแต่การเลือกตั้งเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งในการใช้อำนาจปกครองประเทศ ทั้งอำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหาร พรรคการเมืองจึงเป็นองค์กรที่มีความสำคัญต่อการปกครองในระบบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประชาชนต่างมีความคาดหวังต่อพรรคการเมืองในความรับผิดชอบของการแก้ปัญหาสำคัญและการพัฒนาประเทศ การคัดกรองบุคคลที่จะเข้าไปใช้อำนาจนิติบัญญัติหรืออำนาจบริหาร อันเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของพรรคการเมือง การที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกหนังสือรับรองความเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จให้นางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ นั้น เป็นการจงใจบิดผันภารกิจขั้นพื้นฐาน ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ไม่ตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม เมื่อพรรคการเมืองละเลยต่อภารกิจพื้นฐาน จึงยากที่จะมีความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาสำคัญของประเทศและพัฒนาประเทศได้ การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังเป็นการไม่ช่วยส่งเสริมและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองในระบบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งที่การปฏิบัติภารกิจของพรรคการเมืองได้รับการอุดหนุนด้วยเงินจากกองทุนที่ตั้งขึ้นมาด้วยงบประมาณแผ่นดินซึ่งมาจากภาษีของประชาชน ด้วยเหตุผลที่วินิจฉัยมาข้างต้นจึงเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการ

กระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า สมควรสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่ เห็นว่าเมื่อพิเคราะห์ถึงข้อเท็จจริงที่ว่ามีการออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จ ทั้งที่หัวหน้าพรรครู้อยู่แล้วว่าบุคคลที่ตนออกหนังสือรับรองไม่ได้เป็นสมาชิกพรรค โดยมีการจ่ายเงินให้บุคคลที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งสมัครรับเลือกตั้งคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท และนายสุวิทย์ เบิกความว่า ในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ นอกจากนายสุวิทย์ นางสาวนิภา และนางรัชฎา แล้วยังมีบุคคลอื่นไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อีกประมาณ ๑๕ ถึง ๒๐ คน นอกจากนี้นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ขณะเกิดเหตุได้บันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่าเป็นผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๗ คน โดยเป็นผู้สมัครในภาคใต้ ๓๑ คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓ คน และภาคกลาง ๓ คน ข้อเท็จจริงปรากฏว่า บุคคลที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนี้ขาดคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในลักษณะเดียวกันเกือบทั้งหมด การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าวเป็นการกระทำที่ขาดจิตสำนึกที่มีต่อประชาชน ทั้งไม่คำนึงถึงความเสียหายหรือผลกระทบที่เกิดแก่ประเทศชาติ จึงสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้อง

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปคือ จะต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้องหรือไม่ เห็นว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอื่นที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใด เพราะเหตุกระทำการต้องห้าม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นมิกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มีคำสั่งให้ยุบพรรค ” ประกาศฉบับ

- ๘๖ -

ดังกล่าวมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๘ แต่การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ อันเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๘ เกิดขึ้นในช่วงเวลาภายหลังพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๘ มีผลใช้บังคับคือวันที่ ๗ และ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ จึงมีปัญหาว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ เป็นกฎหมายที่มีผลย้อนหลังเป็นผลร้ายแก่บุคคลต้องห้ามมิให้ใช้บังคับหรือไม่

หลักการห้ามออกกฎหมายมีผลย้อนหลังเป็นผลร้ายแก่บุคคลนั้น มีที่มาจากหลักการที่ว่า ไม่มีกฎหมาย ใดมีความผิด ไม่มีโทษ แต่หลักการดังกล่าวใช้บังคับกับการกระทำอันเป็นความผิดอาญาเท่านั้น ดังที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ บัญญัติว่า “บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญา ต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น จะต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย” ซึ่งหลักการนี้ได้รับความคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในอดีตหลายฉบับ ตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๒ เป็นต้นมา

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ ที่ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มีคำสั่งให้ยุบพรรคเพราะเหตุกระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ นั้น แม้เป็นบทบัญญัติที่มีผลทำให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองที่กระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ ที่กระทำการดังกล่าวก่อนที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับต้องรับผลร้ายเพิ่มขึ้น เนื่องจากเดิมเพียงแต่ได้รับผลตามมาตรา ๖๕ กล่าวคือ จะขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารของพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ตามมาตรา ๘ อีกไม่ได้เท่านั้น แต่การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมิใช่โทษทางอาญา เป็นเพียงมาตรการ

- ๘๓ -

ทางกฎหมายที่เกิดจากผลของกฎหมายที่ให้อำนาจในการยุบพรรคการเมืองที่กระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อมิให้ผู้บริหารพรรคการเมืองที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีโอกาที่จะกระทำการอันเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายซ้ำอีกในช่วงระยะเวลาหนึ่ง และแม้สิทธิเลือกตั้งเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชนในสังคมที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่การมีกฎหมายกำหนดว่าบุคคลใดสมควรมีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้เหมาะสมแก่สภาพแห่งสังคม หรือเพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยในสังคมนั้นดำรงอยู่ย่อมมิได้ บทบัญญัติว่าด้วยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจึงมีอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยใน อดีตหลายฉบับ รวมทั้งในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง เช่น การกำหนดอายุหรือระดับการศึกษาของผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้มีสิทธิลงคะแนน หรือการห้ามบุคคลบางประเภทเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นต้น ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ จึงมีผลใช้บังคับย้อนหลังกับการกระทำอันเป็นเหตุยุบพรรคในคดีนี้ได้

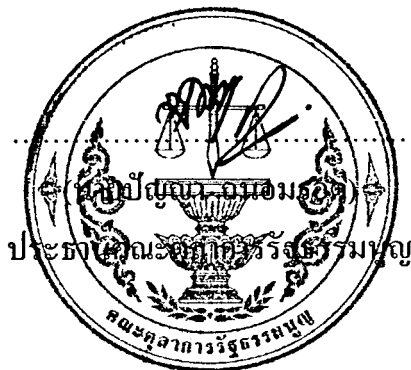
การที่นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคและมีผลให้พ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ ส่งผลให้กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้งหมด จำนวน ๕ คน พ้นจากตำแหน่ง ตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๒๖ (๔) และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ ก่อนวันที่ผู้ร้องยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ก็ไม่มีผลทำให้กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าว พ้นจากการต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งซึ่งตนเป็นกรรมการบริหารพรรคอยู่ในวันที่มีการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ ดังนั้น การที่หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ลาออกจากตำแหน่งซึ่งมีผลทำให้กรรมการบริหารพรรคที่

- ๘๘ -

เหลือพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตามข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในเวลาต่อมา ก็ไม่ลบล้างผลของการกระทำที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้กระทำในขณะที่กรรมการบริหารพรรคผู้นั้นดำรงตำแหน่งอยู่ มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดผลที่ไม่ควรจะเป็น กล่าวคือ หลังจากที่มีการกระทำอันฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติกฎหมายแล้ว กรรมการทั้งหลายต่างจึงกันลาออกจากกรรมการบริหารพรรค เพื่อให้ตนเองมีต้องถูกตัดสิทธิทางการเมือง การบังคับเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายย่อมตกเป็นอันไร้ผล ทั้งเป็นการสนับสนุนให้กรรมการบริหารพรรคกระทำการโดยวิธีการอันฉ้อฉล ย่อมจะส่งผลต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างร้ายแรง และมีผลกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของรัฐ เศรษฐกิจ สังคม และอื่น ๆ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ประกอบมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) กับให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จำนวน ๕ คน ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง รับผิดชอบการจัดตั้งพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า ฉบับลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๘ มีกำหนด ๕ ปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ และให้ยกคำร้องในส่วนที่ขอให้ยุบพรรคประชาธิปไตย ผู้ถูกร้องที่ ๑

- ๘๕ -

คำวินิจฉัยที่ ๑ - ๒ / ๒๕๕๐

(นายอัคราทร จุฬารัตน์)

รองประธานคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

(หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์)

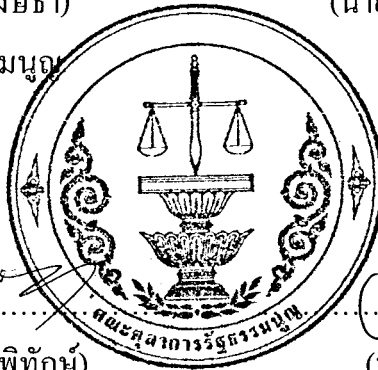
ตุลาการรัฐธรรมนูญ

(นายสมชาย พงษ์ชา)

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

(นายกิตติศักดิ์ กิติคุณไพโรจน์)

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

(นายธานีศ เกศวพิทักษ์)

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

(นายนุรักษ์ มาประณีต)

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

(นายเจริญ หัตถกรรม)

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

(นายวิชัย ชื่นชมพูนุท)

ตุลาการรัฐธรรมนูญ